

GODIŠNJI PLAN I PROGRAM ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA za pedagošku godinu 2017./2018.

Križevci, rujan 2017.

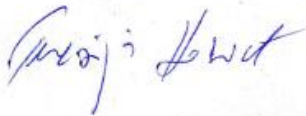
Na temelju članka 21. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (Narodne novine, broj 10/97., 107/07. i 94/13.) i članka 34. Statuta Dječjeg vrtića Zraka sunca u Križevcima, Upravno vijeće Dječjeg vrtića Zraka sunca u Križevcima, dana 28.9.2017. donijelo je

GODIŠNJI PLAN I PROGRAM RADA DJEČJEG VRTIĆA ZRAKA SUNCA ZA PEDAGOŠKU GODINU 2017./2018.

Klasa: 601-01/17-01/121
Urbroj: 2137-61-01-17-01
Križevci, 28.09.2017.

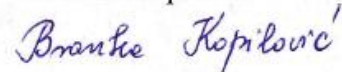
Ravnateljica:

Terezija Horvat

Predsjednica Upravnog vijeća:

Branka Kopilović

Godišnji plan i program rada Dječjeg vrtića Zraka sunca u pedagoškoj godini 2017./2018. dostavljen je:

- Ministarstvu znanosti i obrazovanja
- Agenciji za odgoj i obrazovanje
- Uredu državne uprave u Koprivničko-križevačkoj županiji, Služba za društvene djelatnosti
- Upravnom odjelu za društvene djelatnosti Grada Križevaca
- Osnivaču: Djelo Marijino - Pokret fokolarara

SADRŽAJ:

Sadržaj Godišnjeg plana i programa određen je člankom 21. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju kako slijedi:

1. Programi odgojno-obrazovnog rada, vrste, trajanje, stručni i ostali radnici koji ih ostvaruju.....
2. Program zdravstvene zaštite djece, higijene i prehrane.....
3. Program stručnog usavršavanja.....
4. Program rada s roditeljima.....
5. Program rada ravnatelja i stručnih suradnika.....

Sve što nije sastavni dio ovog programa, a važno je za kvalitetan rad Vrtića, sukladno članku 15. utvrdili smo u Kurikulumu za 2017./2018. pedagošku godinu.

1. PROGRAMI ODGOJNO-OBRAZOVNOG RADA, vrste, trajanje, stručni i ostali radnici koji ih ostvaruju

Dječji vrtić Zraka sunca provodi **redoviti cjelodnevni 10-satni alternativni odgojno-obrazovni program prema koncepciji sestara Agazzi** za djecu rane i predškolske dobi uz stručnu pomoć i podršku MZOS, AZOO, te Instituta „PASQUALI – AGAZZI“, Mompiano Brescia u Italiji.

Program ostvarujemo od 6:15 do 16:15 sati, a prema individualnim potrebama roditelja do 17:00 sati za djecu koja se kasnije u tijeku dana uključuju u program. U programu sudjeluju **skupine** mješovite po dobi djece:

- četiri mješovite vrtičke: Zelena, Žuta, Plava i Crvena
- jedna jaslička: Ljubičasta

Tri dana u tjednu, uglavnom u vremenu od 10:15 do 11.15 sati program ostvarujemo sa skupinama iste dobi djece i to za:

- skupinu djece u 3. godini života,
- skupinu djece u 4. godini života i
- skupinu djece u 5. godini života.

U program je uključeno ukupno 115-ero djece.

Program predškole za djecu u 6. godini života bit će integriran u redovni program u vremenu od 01. listopada 2017. do 31. svibnja 2017. u trajanju od 250 sati godišnje tijekom 30 tjedana. Organizacijski oblik programa bit će fleksibilan s obzirom na planirane zadatke i sadržaje, što znači da će se tijekom dana moći po potrebi organizirati i u 2 dijela (prije podne i poslije podne) u kraćem vremenskom trajanju, a u pojedinim situacijama (posjeti, kazališne predstave, izleti...) i duže od predviđenog dnevnog trajanja.

Engleska igraonica s radom započinje 01.10.2017. godine, dva puta tjedno (ponedjeljkom i četvrtkom) poslije podne u trajanju od 45 min., te će u njen rad biti uključena djeca u dobi od 5-6 godina.

Program rada za darovitu djecu održava se za djecu mješovitu po dobi.

Programe ostvaruju stručni i ostali radnici:

Broj radnika:

- ravnatelj	1
- odgojitelji u skupini	10
- stručno pedagoški i tajnički poslovi	0,5
- admin. rač. radnik	1
- kuharica	1
- pomoćna kuharica	0,5
- spremačica	2,5
- domar	1
<hr/>	
ukupno:	17,5

Vanjski suradnici na Ugovor o djelu i Ugovor o autorskom pravu: pedagog, viša medicinska sestra, logoped, psiholog-za rad s potencijalno darovitom djecom, računovođa i pravnik.

Struktura satnice za sve radnike Vrtića u 2017./2018. godini

U pedagoškoj godini 2017./2018. satnica iznosi 2008 sati. Polazište za izračunavanje godišnje satnice je tjedna satnica koja iznosi 40. Tijekom radnog dana svaki radnik ostvaruje pravo na stanku u trajanju od 30 minuta.

Tjedna obveza od 40 sati za odgojitelje sastoji se od 27.5 sati neposrednog rada s djecom (efektiva), te 12.5 sati rada na ostalim poslovima (ne efektiva), što uključuje i stanku od 30 minuta dnevno.

U **neposredan rad** s djecom koji prosječno dnevno iznosi 5,30 sati ulaze sati rada u: odgojnoj skupini, dežurstvu, kraćim programima, odgojno zdravstvenim i kulturnim programima, programima boravka djece u prirodi (ljetovanje) te sati za posjete, izlete i svečanosti. U **ostale sate rada** (ne efektiva) ulaze sati za: pripremanje za rad, planiranje, vođenje zapažanja i vrednovanje procesa, dokumentiranje, izrada individualiziranih programa za djecu, permanentno stručno usavršavanje (individualno i kolektivno), radni dogovori, rad u timovima, odgojiteljska vijeća, interni stručni aktivni, radionice, procjene i samoprocjene

osobnog postignuća u radu, individualna dokumentacija, suradnja s roditeljima i lokalnom zajednicom te kulturna i javna djelatnost.

Organizacija rada

Planski podaci za pedagošku godinu 2017./18.

Tjedne obveze odgojitelja

Struktura 40-satne tjedne radne obveze odgojitelja		
POSLOVI	TJEDNO ZADUŽENJE	DNEVNO ZADUŽENJE
NEPOSREDNI RAD	27,5	5,5
OSTALI POSLOVI	10	2
STANKA	2,5	0,5
UKUPNO	40	8

MJESECI	BROJ RADNIH DANA	BROJ SUBOTA I NEDJELJA	PRAZNICI I BLAGDANI U RADNE DANE	BROJ RADNIH SATI U MJESECU	NEPOSREDNI RAD	OSTALI POSLOVI	STANKA
RUJAN	21	9	0	168	115,5	42	10,5
LISTOPAD	22	9	0	176	121	44	11
STUDENI	21	8	1	168	115,5	42	10,5
PROSINAC	19	10	2	152	104,5	38	9,5
SIJEČANJ	22	8	1	176	121	44	11
VELJAČA	20	8	0	160	110	40	10
OŽUJAK	22	9	0	176	121	44	11
TRAVANJ	20	9	1	160	110	40	10
SVIBANJ	21	8	2	168	115,5	42	10,5
LIPANJ	19	9	2	152	104,5	38	9,5
SRPANJ	22	9	0	176	121	44	11
KOLOVOZ	22	8	1	176	121	44	11
UKUPNO	251	104	10	2008	1380,5	502	125,5

Zaduženje satnice ostalih poslova	Godišnji broj sati
1. Planiranje i priprema za neposredni rad, valorizacije, pedagoška dokumentacija: a) makro planiranje (tromjesečno) mikro planiranje i tromjesečna valorizacija b) dnevno planiranje, dnevna valorizacija c) zapažanja o djeci i radu svakodnevno d) imenik, matična knjiga, evidencija polaska djece	255

2. Priprema prostora i poticaja: a) priprema-izrada aplikacija, sredstava, materijala, didaktičkih igračaka, uređenje centara, sakupljanje pedagoški neoblikovanog materijala	135
3. Permanentno stručno usavršavanje: a. individualno stručno usavršavanje b. stručni aktivni izvan ustanove c. odgojiteljska vijeća d. interni stručni aktivni	72
4. Suradnja i savjetodavni rad s roditeljima	40
Ukupno:	502

Tjedna obveza od 40 sati za odgojno-obrazovne radnike strukturirana je od 27,5 sati neposrednog rada s djecom (rad u skupini, dežurstva, posjete, izleti itd.), te 12,5 sati rada na ostalim poslovima, što uključuje i stanku od 30 min. U ostale sate rada ulaze sati za planiranje, programiranje i vrednovanje rada, pripremu prostora i poticaja, suradnju i savjetodavni rad s roditeljima i ostalima te poslove stručnog usavršavanja (odgojiteljska vijeća, stručni aktivni, radni dogovori, rad u timovima).

Napomena: Godišnja satnica za pedagošku godinu 2017./18. iznosi 2008 sati za 12 mjeseci, kroz 251 radni dan. Od toga broja oduzima se satnica množena s brojem dana godišnjeg odmora svakog zaposlenika. Polazište za izračunavanje godišnje satnice je 40-satna tjedna satnica.

Radno vrijeme ostalih radnika

Svi radnici Vrtića imaju tjednu obvezu 40 sati rada (dnevna stanka 0,30 sati) u kojoj je uračunata tjedna stanka 2,30 sati što je zakonska obveza koja se odnosi na sve radnike.

Ravnateljica: od 7 do 15 sati.

Tajnik, administrativni radnik: od 8 do 12 sati

Administrativni radnik, blagajnik: od 6 do 14 sati.

Kuharica: od 7 do 15 sati.

Pomoćna kuharica: od 11:30 do 15:30 sati.

Domar: od 7 do 15 sati.

Spremačica I: od 6 do 14 sati

Spremačica II.: od 7:30 do 11:30 sati.

Spremačica III: od 13 do 21 sat.

Radno vrijeme će se tijekom godine kod radnika prilagođavati potrebama korisnika kao i radi unapređivanja ustrojstva rada i uvođenja promjena temeljem kontinuiranog praćenja.

2. PROGRAM ZDRAVSTVENE ZAŠTITE DJECE, HIGIJENE I PREHRANE

Ove pedagoške godine planiramo posvetiti veću pažnju podučavanju djece i prakticiranju zdrave ishrane te njege zubi.

S roditeljima ćemo više razgovarati i educirati ih o prevenciji zdravlja djece u suradnji s pedijatrom, epidemiologom i stomatologom. U prehranu ćemo uvesti više novih namirnica u smislu povećanja kvalitete obroka.

Bitna zadaća ustanove je briga o prehrani djece. Pripremat ćemo prehranu djece u skladu s HCCP-om, Prehrambenim standardom za planiranje prehrane djece u dječjem vrtiću – jelovnici i normativi. U skladu s tim vodit ćemo računa o:

- količini i kalorijskoj vrijednosti obroka (4 obroka),
- boljoj kvaliteti i raznovrsnijoj prehrani (dvije vrste doručka, proslave rođendana sa svježim i suhim voćem te multivitaminskim napitkom),
- samoposluživanju djece već od 2. godine života,
- upotrebi potrebnog pribora za jelo u svim odgojnim skupinama,
- stalno dostupnom voću u sobama na dohvat djece,
- alergijama na hranu,
- redovitim aktivnostima i utjecaju na jačanje zdravlja djece i proširenju spoznaja o tome.

U odgojno-obrazovnom radu poticati ćemo razvijanje navika i praktičnih vještina za očuvanje zdravlja i okoliša:

- poticanje djece na održavanje higijene tijela te čistoće odjeće i obuće,
- njega zubi,
- stjecanje spoznaje o tome što je opasno za zdravlje (opasni predmeti, kemijska sredstva, lijekovi...),
- upoznavanje djece sa zdravstvenim ustanovama, osobljem koje u njima radi i situacijama u kojima s njima kontaktiramo.

Prilikom upisa nove djece, zadaća Dječjeg vrtića je prikupiti zdravstvenu dokumentaciju i voditi je tijekom pedagoške godine:

- prikupiti potrebne informacije o njihovom zdravstvenom stanju i razvojnom statusu.

Sanitarno-higijensko održavanje Vrtića:

- u sanitarnim prostorijama koristit ćemo tekući sapun i papirnate ručnike, a za održavanje radnih i podnih površina, igračaka, suđa i ostalog, upotrebljavat ćemo propisana dezinfekcijska sredstva,
- održavati čistoću i urednost svih prostora Vrtića.

Primarne zadaće njege i skrbi za tjelesni rast i zdravlje djece:

ZADACI	SADRŽAJI	NOSITELJ ZADATKA	SURADNICI	MJESTO	ROK IZVRŠENJA I TRAJANJE
OČUVANJE ZDRAVLJA UNAPREĐENJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I NJEGE	-otkrivanje i procjena zdravstvenog statusa djeteta kod prijema preko liječničke potvrde	medicinska sestra	SRS	Vrtić	početak pedagoške godine
	-razgovori s roditeljima djece s posebnim zdravstvenim potrebama -evidentiranje cijepljene djece prema kalendaru cijepljenja	medicinska sestra	SRS, odgojitelj	Vrtić	početak pedagoške godine
OSTALI ZADACI	-praćenje stanja uhranjenosti (antropometrijska mjerenja)	medicinska sestra	odgojitelj	Vrtić	2x godišnje
NA OČUVANJU ZDRAVLJA	-vođenje zdrav. kartona, praćenje i evidentiranje poboljšavanja djece	medicinska sestra	odgojitelj	Vrtić, zdr. ustanova	tijekom godine
			odgojitelj, roditelj odabrani liječnik	Vrtić	tijekom godine

UNAPREĐIVANJE PREHRANE	-edukacija odgojitelja i roditelja preko individualne komunikacije i panoa sa stručnim temama	medicinska sestra	ravnatelj, kuharica	Vrtić	stalno, tijekom godine
RAD NA ORGANIZIRANJU I REALIZACIJI PREHRANE	-sastavljanje jelovnika u skladu s novim normativima prehrambenih potreba	medicinska sestra	ravnatelj, kuharica	Vrtić	tijekom godine

3.PROGRAM STRUČNOG USAVRŠAVANJA

Stručno usavršavanje odgojno obrazovnih djelatnika bit će usmjereno ostvarivanju bitnih zadaća na području unapređivanja odgojno obrazovnog rada i podizanja stručnih kompetencija u skladu s potrebama pedagoške prakse, kao i individualnim potrebama odgojitelja i stručnih suradnika.

Skupne oblike usavršavanja realizirat ćemo kroz:

- odgojiteljsko vijeće,
- stručne aktive,
- radionice,
- stručne skupove izvan ustanove.

Plan rada odgojiteljskog vijeća

Red. br.	TEME	Nositelji	Vrijeme realizacije
1.	Organizacija rada na početku pedagoške godine, poslovi i radni zadaci odgojitelja	pedagog, ravnatelj	kolovoz 2017.
2.	Razmatranje Izvješća o realizaciji Godišnjeg plana i Kurikuluma za 2016./2017. godinu	SRS	kolovoz 2017.
3.	Razmatranje Godišnjeg plana i programa odgojno-obrazovnog rada za 2017./2018. god. i Kurikuluma Donošenje programa stažiranja odgojitelja pripravnika	SRS	rujan 2017.
4.	Kraj pedagoške godine (osvrt) i organizacija rada u ljetnim mjesecima	ravnatelj, pedagog	lipanj 2018.

Stručni aktivi

Red. br.	TEME	NOSITELJI	Vrijeme realizacije
1.	Rad s pripravnicima i priprema za stručni ispit	ravnatelj, mentor, odgojitelj	rujan 2017.

2.	Dokumentiranje odgojno obrazovnog rada i vođenje pedagoške dokumentacije	pedagog, odgojitelj, savjetnik	rujan 2017.
3.	Kazalište sjena	Lutkarsko kazalište	listopad 2017.
4.	Agazzi metoda, vježbe praktičnog života	odgojiteljica Jelena Šaško	studen 2017.
5.	Razvoj identiteta, kreativnosti, kulturne svijesti i izražavanja u komunikaciji s kulturnom baštinom	pedagog, odgojiteljice, ravnatelj	siječanj 2018.
6.	Prva pomoć kod ozljeda djece	zdrav.voditeljica	veljača 2018.
7.	Uloga odgojitelja u koncepciji Agazzi	odgojiteljica Vesna Žuti	ožujak 2018.
8.	Vrednovanje Kurikuluma i realizacija Godišnjeg plana i programa rada	pedagog	svibanj 2018.

Stručni skupovi izvan ustanove:

Plan stručnog usavršavanja odgojitelja i stručnih suradnika izvan ustanove izvodit će se prema podacima iskazanima u Katalogu stručnih skupova Agencije za odgoj i obrazovanje za 2017./2018. pedagošku godinu.

Planiramo sudjelovati na stručnim skupovima:

Međunarodni stručni skup kineziologa, učitelja, odgojitelja

Tema „, Duhovnost i sport“

Nositelj programa: Sportmeet- Pokret fokolara i Udruga kineziologa Križevci
listopad 2017.

Centar Mariapoli, Križevci

Katehetska jesenska škola za odgojitelje u vjeri u predškolskim ustanovama

Nositelj skupa: Nacionalni katehetski ured HBK i Agencija za odgoj i obrazovanje studeni 2017.

Nadbiskupski pastoralni institut, Zagreb

Stručni skupovi odgojitelja

Teme prema planu stručnih skupova

Nositelj skupova: Agencija za odgoj i obrazovanje

Ped. godina 2017./2018., AZOO, Donje Svetice, Zagreb

Tema „Tradicijski dječji plesovi“

Nositelj skupa: KUD Goran Kovačić

listopad 2017.

Zagreb

Tema „ Stručno-metodička priprema za polaganje stručnog ispita“

Nositelj skupa: Agencija za odgoj i obrazovanje

listopad 2017.

DV „Malešnica“ Zagreb

Individualno stručno usavršavanje

U ovoj pedagoškoj godini svaki će odgojitelj odabrati područje interesa i temu vezanu za istraživanje osobne odgojno – obrazovne prakse (rad na projektima, akcijska istraživanja) te u svrhu toga prorađivati stručnu literaturu koja obrađuje to područje. Stečena znanja imat će priliku prikazati i prodiskutirati sa ostalim sustručnjacima na aktivima.

Odgojitelji ističu:

S ciljem kreiranja što poticajnijeg okruženja i poticanja što većeg interesa djece, planiramo se dobro informirati kroz stručnu literaturu o kulturnoj baštini, starim igrama, običajima, ali i usmeno s osobama koje su u tome stručne (ravnateljica Gradskog muzeja, voditelj KUD-a Križevci), te djedovima i bakama djece koji su prave riznice znanja o tradicijskim običajima našega kraja.

Planiramo i sudjelovanje na stručnim skupovima organiziranim od strane Agencije za odgoj i obrazovanje vezanih uz kulturnu baštinu, održivi razvoj, te druge teme od posebnog stručnog interesa.

Individualno stručno usavršavanje ostvarivat ćemo radom na **literaturi**:

1. Agazzi Institute (1995.), Rosa Agazzi and her contribution to Italian pedagogy and nursery education Brescia Council
2. Agazzi, R. (1997.), Radni materijal Dječjeg vrtića. Mompiano (Brescia)
3. Agazzi Institute Istituto Pasquali-Agazzi (2001). Alle origini dell'esperienza agazziana: sottolineature e discorsi Vol. II Edizioni Junior. Brescia
4. Bruner, J. i grupa autora (2000.), Kultura obrazovanja, Educa, Zagreb
5. De Beni, M. (2007.) Potrebno je imati hrabrosti biti odgojitelj – predavanje. Program stručnog usavršavanja, Pedagogija zajedništva i Agazzi metoda, Učiteljski fakultet sveučilišta u Zagrebu (umnoženo).
6. De Beni, M., Šimović A. i Anna Lisa Gasparini (2012.), Pedagogija zajedništva i Agazzi metoda; Pedagogy of Communion and the Agazzi Method; Pedagogia di comunione e Metodo Agazzi, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
7. Čudina-Obradović, M; Brajković, S.(2009): *Integrirano poučavanje*, Pučko otvoreno učilište Korak po korak, Zagreb
8. Miljak, A. (2007.). Teorijski okvir sukonstrukcije kurikuluma, Zbornik radova, Kurikulum, Školska knjiga, Zagreb 205. -249.
9. Milan, G. (2007.), Odgoj i zajednica, Predavanje, Program stručnog usavršavanja, Pedagogija zajedništva i Agazzi metoda, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
10. Milan, G. (2008.), Koraci koji vode k susretu, Predavanje, Program stručnog usavršavanja, Pedagogija zajedništva i Agazzi metoda, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
11. Milan, G. (2008.), Čvrsti temelji: odnos JA –TI, Predavanje, Program stručnog usavršavanja, Pedagogija zajedništva i Agazzi metoda, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
12. Miljković, D. i Rijavec, M. (2002.), Bolje biti vjetar nego list – psihologija dječjeg samopouzdanja, EP, Zagreb i D2, Karlovac.
13. Nacionalni okvirni kurikulum (2011.), Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, RH, Zagreb
14. Seme-Stojnović, I. i Vidović. T. (2006.), Igrajmo se pletterima: reljefni radni listovi za vježbanje grafomotorike u predškolskoj dobi, Školska knjiga, Zagreb
15. Silić, A. (2007.), „Prirodno učenje stranog (engleskog) jezika djece predškolske dobi“. Mali profesor, Zagreb.

16. Silov, M. (2007.), Smisao odgoja – predavanja. Pedagogija zajedništva i Agazzi metoda, Učiteljski fakultet sveučilišta u Zagrebu (umnoženo).
17. Slunjski, E. (2001). Integrirani predškolski kurikulum, rad djece na projektima, Mali profesor Zagreb.
18. Slunjski, E.(20012.), Tragovima dječjih stopa,Profil, Zagreb
19. Starc, B. i sur. (2004.). Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi. Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb.Vilke, M. (1991.), „Dijete i strani jezik“. Školska knjiga, Zagreb.
20. Vasta, R., Marshal, M. H. i Miller, S. A. (1988). Dječja psihologija – moderna znanost. Naklada Slap, Jastrebarsko.
21. Pravilnik o obrascima i sadržaju pedagoške dokumentacije i evidencije o djeci u dječjem vrtiću (Narodne novine, 83/01)
22. Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece (Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete (RH br. 7/8 od 18. 06. 1991.)
23. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju - Narodne novine 10/97, 107/07 i 93/137 i NN 084/2013., Zakonom o izmjenama i dopunama navedenog Zakona
24. Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (Narodne novine 63/08 i 90/10)
25. Ljubetić, M. (2006) Biti kompetentan roditelj. Zagreb. Mali profesor
26. Miljak, A., Vujičić, L. (ur.) (2002) Vrtić u skladu s dječjom prirodom "Dječja kuća".
27. Petrović-Sočo, B. (2007) Kontekst ustanove za rani odgoj i obrazovanje – holistički pristup. Zagreb. Mali profesor
28. Slunjski, E. (2006) Stvaranje predškolskog kurikuluma u vrtiću organizaciji koja uči. Zagreb. Mali profesor, Čakovec. Visoka učiteljska škola u Čakovcu
29. Šagud, M. (2006) Odgajatelj kao reflektivni praktičar. Petrinja. Visoka učiteljska škola u Petrinji
30. Juul, J. (2006) Ovo sam ja! Tko si ti?. Zagreb. Naklada Pelago
31. Juul, J. (2008) Vaše kompetentno dijete - prema novim temeljnim vrijednostima obitelji. Zagreb. Naklada Pelago
32. Katz, L. G., McClellan, E. (1999) Poticanje razvoja dječje socijalne kompetencije: uloga odgajateljica i učiteljica, Educa, Zagreb
33. Loupan, B. C. (2006) Vjerujte u svoje dijete : Buđenje djetetovih punih potencijala.
34. Barth, B. M. (2004) Razumjeti što djeca razumiju : struktura znanja i njegovo oblikovanje : problemi prijenosa znanja. Zagreb. Profil akademija

35. Ferrucci, P. (2000) Što nas uče djeca. Zagreb. Algoritam
36. Ayers, A. J. (2002). Dijete i senzorna integracija.
37. Jensen, E. (2005) Poučavanje s mozgom na umu. Zagreb. Educa
38. Victoria KindleHodson, Otkrijte stil učenja vašeg djeteta
39. Stoll, L. Fink, D. (2000) Mijenjajmo naše škole. Zagreb. Educa
40. Morin, E. (2002) Odgoj za budućnost. Zagreb. Educa
41. Bruner, J. (2000). Kultura obrazovanja. Zagreb. Educa

4. PROGRAM RADA S RODITELJIMA

Posebnu pozornost usmjerit ćemo i ove pedagoške godine promicanju kvalitete suradnje/partnerstva s roditeljima–obitelji te pružanju podrške roditeljima u razvijanju njihovih kompetencija u odgoju djece .

Istraživat ćemo različite mogućnosti uključivanja roditelja - obitelji u odgojno obrazovni proces našeg Vrtića i/ili konkretne odgojne skupine. Uz roditelje djece uključivat ćemo u aktivnosti djedove i bake.

Suradnju ćemo nastaviti tijekom naredne pedagoške godine kroz:

- uključivanje roditelja u realizaciju projekata,
- unapređivanje suradnje s roditeljima djece s teškoćama u razvoju i rad s darovitom djecom, te djecom iz rastavljenih obitelji,
- svakodnevne kontakte,
- informiranje roditelja kroz individualne razgovore, roditeljske sastanke, preko kutića za roditelje,
- neposredno uključivanje roditelja u odgojni proces putem radionica za roditelje i djecu početnike,
- edukativne radionice u cilju upoznavanja programa rada Vrtića,
- radne akcije (uređenje okoliša u Vrtiću),
- izlete, izložbe, posjete kazalištu, mjesne manifestacije,
- sportske igre djece, roditelja i odgojitelja,
- povratne informacije i mišljenja roditelja kroz razgovor, preko anketa te kutije s prijedlozima, primjedbama i pohvalama.

Prijedlog tema roditeljskih sastanaka i sadržaja radionica za djecu i roditelje

TEMA i SADRŽAJ	OBLIK RADA	MJESTO ODRŽAVANJA SKUPA	PREDAVAČI, VODITELJI	VRIJEME ODRŽAVANJA
Program rada pripreme za školu	Predavanje	DV Zraka sunca	pedagoginja, DV. Zraka sunca i pedagoginja OŠ Vladimir Nazor odgojiteljice: Vesna Ž. i Slađana Milak	rujan 2017.

Odgojno-obrazovni rad Dječjeg vrtića	predavanje, radionica	DV Zraka sunca	ravnatelj, pedagog, odgojiteljice	rujan 2017.
Period privikavanja	predavanje, rad u grupi	DV Zraka sunca	pedagog, odgojiteljice	rujan 2017.
Zdrava ishrana i njega zubi	predavanje	DV Zraka sunca	stomatolog, dr . Jelena Princip	studeni 2017.
Izrada tradicijskih božićnih kolača i nakita za bor	radionice	DV Zraka sunca	odgojitelji, voditelji svih skupina	prosinač 2017.
Tradicijsko bojanje pisanica	radionice	DV Zraka sunca	odgojitelji, voditelji svih skupina	ožujak 2018.
Predstavljanje ostvarenih projekata	Predavanje, rad u grupi	DV Zraka sunca	odgojiteljice	svibanj 2018.

Roditeljski sastanci u skupinama bit će informativnog, edukacijskog i komunikacijskog tipa. Iz iskustva znamo da će nam trebati najmanje četiri susreta u svakoj odgojnoj skupini. Plenarne roditeljske sastanke vezat ćemo uz tematiku ostvarivanja kurikulumu Vrtića, akcijskog istraživanja i projekata te njihovog sudjelovanja u tome.

Roditelji, odgojitelji prvi suradnici u odgoju i obrazovanju djece od prvog dana dolaska u Vrtić bit će pozvani na suradnju, na uzajamno obogaćivanje naših spoznaja o djeci i njihovim potrebama, o načinima druženja, igri i učenju kako bi bili efikasni i podržavajući u njihovu razvoju.

Najvažnija će nam biti **uspostava dobre komunikacije i izgrađivanje povjerenja** između odgojitelja i roditelja. Posebnu pažnju pridavat ćemo roditeljima koji će samoinicijativno tražiti suradnju i kvalitetno surađivati na dobrobit djeteta. Iz dana u dan sve više pojačavat ćemo naše **partnerske odnose** i razvijati one oblike suradnje za kojima će roditelji pokazati veći interes. Dalja suradnja proširivat će naša i roditeljska znanja i vještine u radu s djecom te utjecati na roditelja da mijenja svoje obrasce ponašanja i pristup djeci. Radeći na projektima koje smo zajednički odabrali, trebat će nam **njihovo najneposrednije uključivanje** u pripremi materijalnog konteksta i sudjelovanje u ostvarivanju različitih aktivnosti

Vizualno pisana komunikacija s roditeljima odvijat će se preko kutića za roditelje, putem letaka, upitnika, plakata, kutije primjedbi i prijedloga te internet stranice.

Neposredno roditeljsko sudjelovanje u pripremi odgojnog procesa odnosit će se na različite sakupljačke akcije, donacije i usluge koje mogu pružiti Vrtiću s naslova svojih zanimanja i poslova kojima se bave.

U radu s roditeljima bit ćemo maksimalno profesionalni te konstruktivno rješavati probleme, ukoliko se pojave. Uvijek ćemo biti otvoreni za roditeljske inicijative i one oblike suradnje koje će najviše tražiti.

Odgovitelji ističu:

Partnerstvo s roditeljima razvijat ćemo uključivanjem roditelja u samo planiranje, te konkretno u odgojno-obrazovni rad. S novim idejama razvoja kreativnosti, kulturne svijesti i izražavanja u komunikaciji s kulturnom baštinom upoznat ćemo ih na roditeljskom sastanku, te ih pozvati da nam prema svojim interesima i mogućnostima pomognu u ostvarenju ovih ideja: sakupljanjem potrebnih materijala i igara i njihovom prezentacijom, uključivanjem u radionicu izrade tradicijskih božićnih kolača, uskrсну radionicu tradicijskog bojanja pisanica i odlaskom na zajednički izlet na OPG Rakić na kraju godine.

Roditelje ćemo svakodnevno izvještavati o tijeku projekata vizualno pisanom komunikacijom u kutićima za roditelje, prezentacijom dječjih radova i fotografija aktivnosti, te po potrebi preko roditeljskih sastanaka, individualnih razgovora, te radionica za roditelje i djecu.

Roditelji će biti uključeni u što više oblika suradnje: prikupljanje fotografija kulturnih spomenika, starih razglednica, raznih brošura o Križevcima, prikupljanje materijala potrebnih za aktivnosti i općenito obogaćivanje materijalnih uvjeta. Poticat ćemo posredovanje roditelja između Vrtića i šire društvene zajednice za dobivanje materijalne ili neke druge pomoći u ostvarivanju naših projekata vezanih za kulturnu baštinu.

Roditelji, ali i drugi članovi obitelji djece (bake, djedovi) bit će uključeni u prezentiranje starih običaja, pjesama i igara, u izradu nekadašnjih igračaka. Roditelje, bake i djedove uključit ćemo u odgojno obrazovni proces kroz radionice vezane uz obilježavanje blagdana Božića i Uskrsa s naglaskom na očuvanje tradicije i običaja našeg kraja te izvornog dijalekta. Pored suradnje s roditeljima tijekom pedagoške godine planiramo ostvariti i suradnju s brojnim vanjskim suradnicima kako bismo zajedno pridonijeli što kvalitetnijoj realizaciji Godišnjeg plana i programa rada.

SURADNICI	SADRŽAJ RADA
Grad Križevci, Upravni odjel za društvene djelatnosti i druge službe	-suradnja u osmišljavanju i realizaciji pojedinih segmenata odgojno-obrazovnog procesa (značajni datumi i događanja)

Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Agencija za odgoj i obrazovanje	-organizacija i provođenje stručnog usavršavanja odgojno-obrazovnih radnika -stručna podrška i pomoć u realizaciji odgojno-obrazovnih zadaća i programa
Sveučilište u Zagrebu Učiteljski fakultet	-suradnja u organizaciji i realizaciji stručne prakse studenata predškolskog odgoja -suradnja u organizaciji i realizaciji stručnih skupova na fakultetu i predavanje na pedagoškoj Konferenciji
Zavod za javno zdravstvo	-suradnja s pedijatrom, stomatologom, epidemiologom i drugim specijalistima
Osnovne škole : OŠ Ljudevita Modeca, OŠ "Vladimir Nazor"	- suradnja vezana uz upis djece u prvi razred - posjete - Dječje aktivno ljeto, Darujmo osmjeh gradu - Projekt "Odgoj za mir", "Vrt, voćnjak"
Glazbena škola Alberta Štrige u Križevcima	-suradnja u organiziranju svečanih i zabavnih manifestacija
Policajska uprava Križevci Kontakt policajac	-provođenje edukativnog programa vezanog uz sigurnost djece u prometu
AMK Križevci, HAK	-suradnja u cilju razvoja samostalnosti, sigurnosti i spretnosti djece u prometu
Kazališta i koncerti	-suradnja u realizaciji kulturno-scenskih događanja
Muzej i galerija grada Križevaca	-suradnja u osmišljavanju i prezentiranju likovnog stvaralaštva i kulturno-povijesne baštine
Gradska knjižnica	-organizacija posjeta s ciljem navikavanja djece na druženje s knjigom -suradnja u osmišljavanju i prezentiranju dječjeg stvaralaštva i razvoju književnog izričaja
Predškolske ustanove - vrtići	-suradnja u organiziranju stručnog usavršavanja odgajatelja -zajednička druženja, posjeti, manifestacije u gradu
Domovi za starije nemoćne osobe	-posjete, aktivnosti u vrtu i međugeneracijsko druženje
Pučko otvoreno učilište	-organizacija priredbi i kazališnih predstava za djecu
Katehetski ured za školstvo Crkva-župni uredi (lokalni)	-suradnja pri organizaciji stručnog usavršavanja za odgajatelje u vjerskom odgoju -posjet crkvi sv. Ane i sv. Marka Križevčanina -blagoslov plodova zemlje i kruha za Dane kruha
Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju	-priredbe, posjeti -stručna suradnja
Vatrogasna zajednica grada Križevaca	-posjeti i sudjelovanje u obilježavanju mjeseca zaštite od požara i Dana vatrogasaca (blagdani Sv. Florijana)
Centar za vanjsko vrednovanje ustanova iz Zagreba	- suradnja na projektu samovrednovanja ustanova
Međunarodna udruga EDU iz Rima	-realizacija programa Pedagogije zajedništva
Međunarodna udruga "Sportmeet"	-suradnja i sudjelovanje na stručnom skupu
Udruga kineziologa Križevci	- sudjelovanje na stručnom skupu
Zajednica sportskih udruga grada Križevaca	-ljetovanje na Pagu -suradnja u realizaciji Olimpijskog festivala dječjih vrtića i sportskih igara u gradu -Mala sportska škola

Agazzi Institut i dječji vrtić u Bresci	-suradnja u edukaciji i realizaciji Agazzi metode
Udruga Maslačak, Križevci	-posjet
OPG Rakić	- posjet
Udruga „Dijete zove dijete“ iz Brescie	- suradnja u realizaciji Dječjeg aktivnog ljeta s bivšim vrtićancima i školom za animatore u Križevcima i Bresci
Sveučilište u Skopju (Makedonija) Učiteljski fakultet	-suradnja u realizaciji međunarodnih pedagoških stručnih skupova

5. PROGRAM RADA RAVNATELJA I STRUČNIH SURADNIKA

5.1. PROGRAM RADA RAVNATELJICE

Cilj:

-promicati odgoj djece temeljen na Programskom usmjerenju odgoja i obrazovanja predškolske djece Republike Hrvatske, Prijedlogu koncepcije razvoja predškolskog odgoja, Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, na Pedagogiji zajedništva i Agazzi metodi.

Bitne zadaće:

- organizirati odgojno-obrazovni rad prema interesima i potrebama roditelja,
- praćenje i unapređivanje ustrojstva rada,
- osigurati odgovarajuće uvjete rada i materijalno okruženje, kako bi unutarnji i vanjski prostor bio sigurno i poticajno okruženje za boravak djece u Vrtiću,
- nastaviti opremanje soba za boravak djece te uređivati vanjske prostore,
- ostvariti planiranu izgradnju sjenice u dvorištu Vrtića,
- kontinuirano nadopunjavali didaktičku opremu, slikovnice i potrošni materijal,
- podržavati osoblje i djecu u građenju prave zajednice koja će preko ljubavi i dijaloga odgajati ne samo riječima, nego i životom,
- poticati odgajatelje i druge stručnjake da u suživotu s djecom i u poticanju njihova razvoja nađu što više zadovoljstva i motiva za ostvarivanje vlastitih stručnih i ljudskih sposobnosti,
- poticati odgajatelje i druge stručnjake na stjecanje znanstvenih spoznaja o razvoju i odgoju djece, te na samoprocjenjivanje implementiranja u osobnu odgojno obrazovnu praksu,
- osiguravati optimalne uvjete i povećanje efikasnosti svakog radnika u realizaciji Godišnjeg plana i programa i koordinirati rad svih uposlenih,
- sudjelovati u projektima na razini odgojnih skupina i poticati timski rad,
- sudjelovati u unapređivanju partnerstva s roditeljima na nivou Vrtića, odgojnih skupina i u individualnim kontaktima,
- sudjelovati u radu povjerenstva za ostvarivanje programa uvođenja odgojitelja pripravnika u samostalni odgojno-obrazovni rad,
- sudjelovati u izradi prijedloga Godišnjeg plana i programa rada i Kurikuluma Vrtića,

- sudjelovati u izradi godišnjeg izvješća,
- praćenje financijskog poslovanja Vrtića, izrada plana nabave te planiranje stvarnih potreba u skladu s materijalnim mogućnostima i kriterijima financiranja,
- sudjelovanje na stručnim aktivima, seminarima i ostvarivanje individualnog stručnog usavršavanja,
- rad na unapređivanju svih oblika suradnje s roditeljima na nivou Vrtića, odgojnih skupina i u individualnim kontaktima,
- suradnja s institucijama i ustanovama, kontakti s Ministarstvom znanosti i obrazovanja te županijskim i gradskim uredima za prosvjetu,
- praćenje i skrb o zdravoj prehrani i sanitarno-higijenskom održavanju zgrade
- praćenje rada svih stručnih suradnika, primjenjivati samovrednovanje i utvrditi indikatore kvalitete.

5.2. PROGRAM RADA STRUČNE SURADNICE PEDAGOGINJE

Cilj: promišljanje strategija i stručna pomoć odgojiteljima u provedbi i evaluaciji redovitog cjelodnevnog 10-satnog alternativnog odgojno obrazovnog programa prema koncepciji sestara Agazzi i drugih programa koje ostvaruje Vrtić.

Bitne zadaće:

- rad na osuvremenjivanju odgojne prakse u smislu razvoja kreativnosti, kulturne svijesti i izražavanja djece u komunikaciji s kulturnom baštinom križevačkog kraja i drugim krajevima naše zemlje i Europe,
- stručna pomoć odgojiteljima u promišljanju poticajnog okruženja, podržavajućeg ozračja i primjerenih odgojnih postupaka,
- senzibilizacija odgojitelja za timski rad na planiranju integriranih tema i projektni rad s djecom uz podržavanje aktivnog sudjelovanja djeteta u svim aspektima odgojnog procesa i primjene različitih strategija učenja,
- promišljanje strategija i stručna pomoć odgojiteljima u unapređenju procesa prilagodbe novoupisane djece i rutinskih poslova vezanih za zadovoljavanje osnovnih potreba djece,
- rad na integraciji preventivnog zaštitnog programa u radu s djecom sklopovima djelatnosti usmjerenih na jačanje djetetovih pozitivnih unutarnjih snaga, prihvaćanjem

zdravog načina života, etički i ekološki prihvatljivog ponašanja u zajedništvu te razvijanju samozaštitnih mehanizama,

- strukturiranja integriranog razvojno primjerenog kurikuluma za što uspješniju provedbu programa predškole u smislu prilagodbe djece na novu socijalnu sredinu i podizanje opće psihofizičke spremnosti djeteta za polazak u školu,
- stvaranje uvjeta za što uspješniju provedbu programa predškole, ranog učenja engleskog jezika i igraonice za darovitu djecu, pomaganje odgojiteljima u strukturiranju programa i procjeni djetetove motiviranosti i uspješnosti,
- sudjelovanje u organizaciji obogaćivanja djetetova života u Vrtiću različitim kulturno umjetničkim i društveno –zabavnim događanjima, športsko rekreativnim programima, posjetima i susretima s drugom djecom i odraslima,
- jačanje stručne kompetencije odgojitelja u istraživanju i unapređenju odgojne prakse putem edukativnih radionica i internih stručnih aktiva,
- aktivno sudjelovanje u timskom radu odgojitelja, praćenje realizacije projekata, sudjelovanje u evaluaciji i prezentaciji postignuća,
- senzibiliziranje odgojitelja za prepoznavanje potreba djece, jačanje sigurnosti u procjeni djetetova razvoja i podrška u implementaciji suvremenih pedagoških spoznaja u neposredni rad s djecom,
- individualni pedagoško - savjetodavni rad s odgojiteljima, uvidi i analize ostvarenja programa s ciljem neposredne pomoći u refleksiji vlastitog djelovanja i unapređivanja osobne pedagoške prakse,
- individualne i grupne konzultacije i radni dogovori glede pojedinih problema u skupini,
- organizacija internih stručnih aktiva i odlazaka na eksterne oblike usavršavanja,
- pomoć odgojiteljima pripravnicima u ostvarivanju pripravničkog staža prema programu stažiranja, kontinuirano praćenje i vrednovanje ostvarenja programa kroz individualne konzultacije, uvide i analize rada, pripremanje pripravnika za polaganje stručnog ispita,
- osiguravanje roditeljskog prava izbora, utjecaja i sudjelovanja u programu odgoja i obrazovanja djeteta u Vrtiću, poticanje i prihvaćanje roditeljske inicijative, podržavanje aktivnog sudjelovanja roditelja u radu s djecom, u zajedničkim akcijama i događanjima,
- izrada i obrada upitnika za roditelje, individualni savjetodavni rad s roditeljima o pojedinim problemima razvoja i odgoja djece,
- sudjelovanje u grupnim i plenarnim roditeljskim sastancima,
- unapređivanje vizualno-pisane komunikacije s roditeljima putem kutića, informativnih i edukativnih letaka,

- sudjelovanje u izradi Godišnjeg plana i programa, Kurikuluma Vrtića te osobnog programa rada,
- sudjelovanje u izradi timskih projekata,
- izrada internih radnih materijala za potrebe odgojno-obrazovne prakse,
- izrada i obrada inicijalnih, ciljanih i evaluacijskih upitnika za odgojitelje i roditelje,
- izrada i primjena protokola za praćenje pojedinih aspekata odgojnog procesa i timskih projekata, prikupljanje i objedinjavanje dokumenata vezanih za pojedine programe i projekte,
- kvalitativna i kvantitativna obrada podataka dobivenih praćenjem, pisanje godišnjeg izvješća o pojedinim aspektima rada Vrtića i osobnog rada,
- vođenje osobne dokumentacije i dokumentacije Vrtića: dnevnik rada pedagoga, zapisnici: internih stručnih aktiva, suradnje s odgojiteljima i roditeljima, stažiranja odgojitelja pripravnika,
- sudjelovanje u promičbi rada Vrtića, foto i video snimanja za potrebe analiziranja, dokumentiranja i prezentiranja rada na stručnim skupovima, na smotri projekata iz područja odgoja i obrazovanja za ljudska prava,
- organiziranje prezentacija i izložbi dječjeg stvaralaštva te druženja djece i odraslih,
- sudjelovanje u izradi modela organizacije života i rada Vrtića: raspored skupina, voditelji skupina, radno vrijeme, dnevni ritam, korištenje dvorane, organizacija kraćih programa, ljetni plan rada,
- rad na osiguravanju optimalnih uvjeta za realizaciju procesa, snimanje potreba za opremom, didaktikom, potrošnim materijalom, literaturom, distribuiranje po skupinama, sugestije odgojiteljima za različite načine korištenja materijala i sredstava,
- vođenje knjižnice i arhive.

5.3. PROGRAM RADA ZDRAVSTVENE VODITELJICE:

Cilj: unapređivati rad u cilju zadovoljavanja potreba djece te osiguravanje uvjeta za zdrav i siguran razvoj.

Bitne zadaće:

- pripreme za dolazak novoupisane djece, ublažavanje negativnih pojava i stvaranje

- uvjeta za osjećaj sigurnosti,
- pravovremeno poduzimanje aktivnosti s ciljem prepoznavanja i zadovoljavanja osnovnih potreba djece,
- identifikacija djece sa zdravstvenim posebnostima i praćenje njihovog zdravstvenog stanja, posebno djece jasličke dobi,
- rad s roditeljima djece sa zdravstvenim posebnostima i posebnostima u prehrani,
- planiranje zdrave prehrane djece u skladu s normativima ispitujući i želje djece,
- poduzimanje mjera za uvođenje tradicijskih jela i pripravaka,
- rad na edukaciji odgojitelja i djece na stjecanju navika zdrave prehrane,
- izrada jelovnika djece sa zdravstvenim problemima,
- inzistiranje na pravilnom serviranju i dostavi hrane u cilju veće motiviranosti djece za konzumiranje,
- praćenje utjecaja prehrane na rast i razvoj djece obradom antropometrijskih mjerenja (težina, visina),
- kontinuirano praćenje ekološkog ponašanja svih radnika (osobito u sanitarno-higijenskom održavanju prostora, igraćaka, pribora za jelo i drugih sredstava za rad te pri provođenju higijensko-epidemioloških mjera),
- praćenje i sprečavanje pojave zaraznih bolesti,
- unapređivanje uvjeta za siguran boravak djece u Vrtiću, na zraku, na izletima i ljetovanju,
- praćenje primjene HACCP-a u Vrtiću,
- rad u stručnom timu,
- permanentno stručno usavršavanje.

5.4. PROGRAM RADA STRUČNE SURADNICE LOGOPEDINJE

Cilj logopedskog rada u dječjem vrtiću je uklanjanjem ili ublažavanjem jezično - govornih teškoća omogućiti ostvarivanje općih ciljeva i zadataka odgoja i obrazovanja.

Na početku obrazovnog razdoblja logoped u suradnji s odgojiteljima i roditeljima vrši identifikaciju djece s jezično - govornim poremećajima. Za djecu kod koje se ukaže potreba za logopedskim tretmanom utvrđuje se vrijeme te učestalost održavanja terapije.

Logopedska terapija odvija se u prostoriji Dječjeg vrtića Zraka sunca.

Bitne zadaće:

1. Identifikacija (otkrivanje) djece s jezično - govornim poremećajima:

- trijažnim ispitivanjem sve djece predškolske dobi;
- u suradnji s odgajateljicama, pedagoginjom, roditeljima;
- analizom dokumentacije;
- neposrednim kontaktom s djecom u odgojno-obrazovnoj skupini.

2. Dijagnosticiranje – utvrđivanje vrste i stupnja poremećaja.

Kod lakših poremećaja logoped samostalno vrši dijagnosticiranje, a kod složenijih poremećaja potrebno je sudjelovanje stručnjaka raznih profila (psihologa, neurologa, otorinolaringologa, ortodonta i dr.).

3. Praćenje djece s rizičnim faktorima u razvoju te poduzimanje odgovarajućih mjera.

Djecu kod koje su prisutni rizični faktori prati se tijekom cijele godine, te se prema potrebi poduzimaju odgovarajuće mjere.

4. Organiziranje i realizacija terapije kod djece s jezično - govornim poremećajima.

Organiziranje i izbor metode rada s djecom ovisi o vrsti i stupnju poremećaja kao i specifičnim karakteristikama svakog djeteta. U neposrednom radu s djecom primjenjuje se individualni rad ili rad u paru.

5. Suradnja s odgojiteljima.

Cilj rada s odgajateljima jest razvijanje sposobnosti prepoznavanja i osvještavanja postojanja jezično - govornih poremećaja kod djece i sudjelovanje na roditeljskim sastancima ovisno o potrebama djece u skupini i odgojitelja.

6. Suradnja sa stručnim suradnicima:

- upoznavanje u svrhu pravilnog razumijevanja teškoća djece s jezično - govornim poremećajima;
- upute za primjeren odnos prema djetetu i njegovim roditeljima;

- suradnja u planiranju programa i ostvarivanju odgojno-obrazovnog sadržaja;
- sudjelovanje u radu stručnih aktiva i organizacija radionice na temu 'Poremećaji glasa i vokalna higijena kod vokalnih profesionalaca'

7. Suradnja s roditeljima djece s jezično – govornim poremećajima.

Od samog početka rada s djetetom roditelji moraju aktivno sudjelovati. Cilj rada s roditeljima je osvještavanje roditelja o potrebi ranih intervencija u cilju otklanjanja jezično - govornih poremećaja kod djece, o važnosti interaktivnih komunikacijskih odnosa s djecom, edukacija i savjetovanje roditelja za potporu i suradnju tijekom tretmana njihovog djeteta.

Suradnju s roditeljima logoped ostvaruje samostalno i u suradnji s odgajateljima i stručnim timom putem:

- individualnih razgovora,
- stručnih predavanja i roditeljskih sastanaka,
- savjetodavnih tiskanih informacija o jezično – govornom razvoju.

Suradnja s roditeljima obuhvaća i savjetovanje roditelja koji imaju bilo kakvih pitanja u vezi jezično-govornog razvoja svoga djeteta, a čija djeca nisu uključena u logopedsku terapiju.

8. Suradnja s ustanovama za dijagnostiku, terapiju i drugim organizacijama.

U ostvarivanju pomoći djeci s jezično-govornim poremećajima logoped uspostavlja suradnju s relevantnim stručnim organizacijama (ustanove za dijagnostiku i terapiju).

9. Planiranje, programiranje i pripremanje za rad.

Logoped planira i programira rad za pedagošku godinu na osnovi potreba djece s jezično-govornim poremećajima u skladu s Godišnjim planom i programom rada ustanove.

Logoped izrađuje raspored rada, te program rada dostavlja svim predškolskim odgojno-obrazovnom ustanovama za koje radi.

Pripremanje logopeda za neposredan rad s djecom uključuje:

- oblikovanje radnih zadataka,
- izbor didaktičkih materijala,
- izbor tehničkih i drugim sredstava i pomagala.

Logoped se priprema za svako dijete vodeći računa o vrsti poremećaja. O pripremanjima za neposredan rad vodi zabilješke.

10. Stručno usavršavanje.

Stjecanje novih znanja iz područja logopedije i srodnih znanosti neophodno je zbog učinkovitijeg rehabilitacijskog rada s djecom i preventivnog djelovanja.

Stručno usavršavanje provodi se:

- sudjelovanjem u radu aktiva logopeda,
- praćenjem stručne literature,
- na savjetovanjima i drugim oblicima grupnog stručnog usavršavanja,
- sudjelovanjem na stručnim edukacijama, konferencijama i projektu znanstveno-istraživačkog karaktera.

11. Vođenje dokumentacije.

U skladu sa svojim programom rada logopeda vodi dokumentaciju:

- dnevnik rada,
- individualni dosje za svako dijete (podaci o dijagnostičkom i terapijskom postupku).

Tablica broj

Poslovi	Sati dnevno	Sati tjedno	Sati godišnje
Neposredan rad s djecom	5	25	1085
Priprema za rad	1	5	217
Vođenje dokumentacije	0,5	2,5	108,5
Suradnja s odgojiteljima, roditeljima, stručnim timom	0,5	2,5	108,5
Stručno usavršavanje	0,5	2,5	108,5
Dnevni odmor	0,5	2,5	108,5
UKUPNO	8	40	1736

KURIKULUM

za pedagošku godinu 2017./2018.

Križevci, rujan 2017.

Na temelju članka 15. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (Narodne novine, broj 94/13.) i članka 34. Statuta Dječjeg vrtića Zraka sunca u Križevcima, Upravno vijeće Dječjeg vrtića Zraka sunca u Križevcima, dana 28.9.2017. donijelo je

KURIKULUM DJEČJEG VRTIĆA ZRAKA SUNCA ZA PEDAGOŠKU GODINU 2017./2018.

KLASA: 601-01/17-01/120
UR. BROJ: 2137-61-02-17-01
Križevci, 28.09.2017. godine

Predsjednica Upravnog vijeća:
Branka Kopilović
/Branka Kopilović/

Ravnateljica:
Tereziya Horvat
/Tereziya Horvat/

Kurikulum Dječjeg vrtića Zraka sunca za pedagošku godinu 2017./2018. dostavljen je:

- Ministarstvu znanosti i obrazovanja
- Agenciji za odgoj i obrazovanje
- Uredu državne uprave u Koprivničko-križevačkoj županiji, Služba za društvene djelatnosti
- Upravnom odjelu za društvene djelatnosti Grada Križevaca
- Osnivaču: Djelo Marijino - Pokret fokolara

SADRŽAJ

1. Programi
2. Namjena programa
3. Nositelji programa
4. Način ostvarivanja programa i
vremenik aktivnosti
5. Način vrednovanja

1. PROGRAMI

Dječji vrtić Zraka sunca u ovoj pedagoškoj godini ostvaruje **redoviti cjelodnevni 10-satni alternativni odgojno obrazovni program prema koncepciji sestara Agazzi te programe: predškole, ranog učenja engleskog jezika i program za potencijalno darovitu djecu.** Svi programi **uvažavaju humanistički pristup odgoju i** obrazovanju djeteta rane i predškolske dobi što znači uvažavanje najsuvremenijih spoznaja o zakonitostima razvoja i odgoja djeteta. Humanistički pristup podrazumijeva usmjerenost na dijete i njegove razvojne potrebe i prava te uvažavanje prava roditelja – obitelji na izbor programa i sudjelovanje roditelja/obitelji u odgoju djeteta u kontekstu predškolske ustanove. Temeljni dokumenti predškolskog odgoja u Republici Hrvatskoj daju nam uporište za ustrojavanje navedenih programa, a to su:

Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi
(1991.),

Konvencija o pravima djeteta (2001.),

Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće
obvezno i srednjoškolsko obrazovanje (2011.),

Smjernice za strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike
Hrvatske (2012.) i

Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskoga odgoja i
obrazovanja (2012.).

U oblikovanju programa uvažavali smo **nove paradigme djetinjstva** iz studije u sklopu projekta odobrenog od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja koje govore:

- Dijete je osobnost već od rođenja i treba ga ozbiljno shvaćati i poštovati.
- Dijete nije objekt u odgojnom procesu već subjekt koji participira, konstruira i u velikoj mjeri određuje svoj vlastiti razvoj.
- Djetinjstvo nije pripremna faza za život već je životno razdoblje koje ima svoje vrijednosti i kulturu.
- Djetinjstvo je proces socijalne konstrukcije kojeg djeca i odrasli zajednički izgrađuju.
- Djetinjstvo je proces u relaciji s određenim prostorom, vremenom i kulturom te varira obzirom na njihovu različitost, zato nema univerzalnog djeteta ni djetinjstva.

Svi programi odražavaju **Viziju Dječjeg vrtića Zraka sunca**, s ponudom **nove kvalitete života** koja promiče:

- poznavanje sebe, razvoj samokontrole i osjećaja odgovornosti, uvažavanje i ljubav za druge, kulturu davanja, prihvaćanja i mira, kvalitetne odnose s vršnjacima, s odraslima, s drugim kulturama i svijetom, razvoj spoznajnih i komunikacijskih sposobnosti, dijalog i timski rad.

U programima vidljiva je i **Misija Dječjeg vrtića Zraka sunca** koja ističe ulaganje u budućnost kroz cjeloviti odgoj djece kao slobodnih subjekata, sudionika vlastitoga odgoja, odgovornih, kreativnih, aktivnih sudionika u životu zajednice, u stalnom procesu međudjelovanja s kulturom i svijetom. To je novi pristup nadahnut odgojnim projektom sestara Agazzi iz Brescie i pedagogijom zajedništva iz kojega se rađaju konkretne akcije i putovi za ostvarivanje programa.

Dominantni cilj svih programa, u skladu s Nacionalnim kurikulumom i Agazzi koncepcijom je: omogućiti svakom djetetu maksimalan razvoj svih njegovih potencijala u svjetlu antropološkog pristupa koji stavlja u središte osobu kao ljudsko biće sposobno da stvara odnose iznad i unutar svake raznolikosti, s naglaskom na cjeloviti rast, razvoj i odgoj djeteta te razvoj njegovih kompetencija.

Kontinuirano ćemo pratiti, unapređivati i valorizirati sve programe u odnosu na Kurikulum Vrtića, postavljene ciljeve, zadaće, standarde i definirane indikatore uspješnosti.

2. NAMJENA PROGRAMA

Sukladno Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje namjena programa je: osigurati uvjete za zadovoljavanje temeljnih prava djece, prava na odgoj i obrazovanje, u multidimenzionalnim, interaktivnim, dinamičnim i kontekstualnim procesima osigurati osobnu, emocionalnu, tjelesnu, obrazovnu i socijalnu dobrobit, osigurati najbolje moguće uvjete za zadovoljavanje njihovih potreba te podržavati i poticati sve aspekte razvoja.

Specifična namjena programa proizlazi iz agazzijevske psihologije i nije u koliziji s ciljem iz Nacionalnog kurikulumu.

Prema agazzijevske psihologiji gledat ćemo na dijete kao „ životnu klicu“koja spontano teži razvoju jer je obdareno vlastitim sposobnostima da se svaki njegov potencijal ispuni do optimuma, kako u tjelesnom, tako i u intelektualnom, moralnom i religioznom pogledu. Cilj uključuje cjelovitost razvoja u jednoj sasvim prirodnoj okolini punoj topline i majčinske ljubavi kao i onih predmeta koji zanimaju dijete i koje rado uvlači u svoje džepove.

Prema Nacionalnom kurikulumu za rani predškolski odgoj i obrazovanje programom ćemo poticati i osnaživati **osam temeljnih kompetencija** za cjeloživotno učenje i to: komunikaciju na materinskom jeziku, komunikaciju na stranim jezicima, matematičke kompetencije i osnovne kompetencije u prirodoslovlju, digitalne kompetencije, kompetencije razvoja vlastite strategije učenja, socijalne i građanske kompetencije, kompetencije inicijativnosti i poduzetnosti te kompetencije kulturne osviještenosti i izražavanja. Poticanje i osnaživanje nabrojnih kompetencija **temeljiti ćemo na vrijednostima**: znanja, humanizma i tolerancije, identiteta, odgovornosti, autonomnosti i kreativnosti.

Specifična namjena programa prema agazzijevske pedagogiji je:

- **ostvarivati puerocentrizam**, u središte svega stavljati djecu koja će sama organizirati aktivnosti i graditi Vrtić svojim djelovanjem i svojim razmišljanjem kao i s predmetima koje su sami sakupili i donijeli,
- **Živjeti**: - **šaljivu, veselu pedagogiju** kroz igru kao najprirodniji oblik dječje aktivnosti s puno vedrine, uz oslobađanje energije na spontan ali nikad pretjeran način , omogućavati pokretne i mirne igre, a posebno aktivnosti „ umijeća malih ruku“

izražavanje u spontanim crtežima i kreiranje radova upotrebom raznih materijala,

- **pedagogiju uređivačicu** ostvarujući ne samo materijalni red već duhovni, estetski, mentalni, moralni i društveni red te općenito univerzalni red zbog sveopćeg sklada,
- **svrhovitu pedagogiju** kako bi sve što poduzmemo bilo usmjereno integralnom cilju odgoja,
- **majčinsku pedagogiju** punu razumijevanja i ljubavi, bez strogosti.

- **Primjenjivati agazzijevsku didaktiku** koja uključuje:

- živu i inteligentnu upotrebu stvari primjenjujući vježbe iz praktičnog života gdje je svaki fizički zadatak povezan sa životom, osobnom higijenom, radom na zemlji, vrtlarstvom, uređivanjem i čišćenjem prostora, običnim kućnim poslovima kroz koje djeca uvježbavaju inteligenciju i aktivnu logiku jer sve izvode na najracionalniji i najlogičniji način,
- uzajamnu pomoć, starije dijete pomaže mlađem što znači živjeti s drugima i za druge,
- jednostavan didaktički muzej koji sadržava zbirke sitnica, predmeta i različitih materijala za jednostavne i zabavne senzorne vježbe, za učenje o predmetima djelovanjem podržavajući koncepciju Vrtića djelovanja, a ne govorenja,
- korištenje znakova za olakšavanje svakodnevnih radnji premještanja predmeta ili kretanja ljudi te stvaranje reda.

Programi su namijenjeni mješovitim skupinama djece u dobi od 1 godine života do polaska u osnovnu školu:

- četiri mješovite vrtičke s nazivima: Zelena, Žuta, Plava i Crvena,
- jedna jaslička s nazivom Ljubičasta.

Tri dana u tjednu, uglavnom u vremenu od 10:15 do 11.15 sati program ostvarujemo s preoblikovanim skupinama po dobi djece i to za:

- skupinu djece u 3. godini života,
- skupinu djece u 4. godini života i
- skupinu djece u 5. godini života.
- skupinu djece u 6. godini života (program predškole)

U program je uključeno ukupno 115-ero djece.

Program igraonice engleskog jezika namijenjen je djeci od 5. – 6. godine života po izboru roditelja, a rad igraonice za potencijalno darovitu djecu ostvarujemo u jednoj skupini mješovitoj po dobi.

3. NOSITELJI PROGRAMA:

ravnatelj :

- Terezija Horvat, odgojitelj, kanonski mandat, stručno usavršavanje iz Pedagogije zajedništva i Agazzi metode, VŠS

odgojitelji u skupini:

- Ružica Bjeličić, odgojitelj mentor, položen stručni ispit, stručno usavršavanje iz Pedagogije zajedništva i Agazzi metode, VŠS
- Sanja Katanec, odgojitelj, položen stručni ispit, stručno usavršavanje iz Pedagogije zajedništva i Agazzi metode, voditelj programa za darovitu djecu, VŠS
- Vesna Žuti, odgojitelj, položen stručni ispit, VŠS, stručno usavršavanje iz Pedagogije zajedništva i Agazzi metode, VŠS
- Andreja Skalički, odgojitelj, položen stručni ispit, položen B2 stupanj engleskog jezika, voditelj igraonice engleskog jezika, VŠS
- Danijela Bermanec, odgojitelj, položen stručni ispit, VŠS, porodiljni
- Marusja Mesaroš, odgojitelj, položen stručni ispit, VŠS, porodiljni
- Ivana Orehovački, odgojitelj, položen stručni ispit, VŠS
- Jelena Šaško, odgojitelj, položen stručni ispit, stručno usavršavanje iz Agazzi metode, VŠS
- Slađana Milak, odgojitelj, položen stručni ispit, VŠS-zamjena za porodiljni
- Darinka Škrebek, odgojitelj, položen stručni ispit, VŠS, porodiljni
- Sanja Đurec, odgojitelj, pripravnik, VŠS
- Dragana Pavić, odgojitelj, položen stručni ispit, VŠS
- Tamara Bogdanović, odgojitelj, položen stručni ispit, VŠS, zamjena za porodiljni
- Božica Kovačić, odgojitelj pripravnik

blagajnički i administrativni radnik:

- Josip Horvat, SSS

tajnički i stručno pedagoški poslovi:

- Branka Kopilović, VSS

kuharica:

- Ivančica Jurić, SSS

pomoćna kuharica:

- Ana Agneza Anušić, OŠ

spremačice, pralje:

- Vesna Brnić, OŠ
- Nataša Račić, SSS

domar:

Slavko Kalamiza, SSS

Vanjski suradnici: pedagog, medicinska sestra, psiholog, logoped, pravnik, računovođa.

4. NAČIN OSTVARIVANJA PROGRAMA

Gradit ćemo integrirani, razvojni, dinamični i otvoreni predškolski kurikulum koji podrazumijeva: cjelovitost i nedjeljivost svih aspekata ranog i predškolskog odgoja, kvalitetu cjelokupnog življenja djece i odraslih u zajedništvu ispunjenom ljubavlju, uzajamnošću i dijalogom.

Odgojno obrazovni proces ostvarivat ćemo holistički i fleksibilno dajući prednost odgoju za mir, miru sa sobom, drugima i s prirodom, društveno etičkom i građanskom odgoju, odgoju za razvoj, odgoju za kulturu prihvaćanja i interkulturalizam, odgoju za teškoće, za nadilaženje granica i predrasuda, ekološkom odgoju i odgoju za komunikaciju bez zatvaranja prema drugima i drugačijima, vodeći računa o socijalnom i fizičkom kontekstu da bude što poticajnije okruženje za učenje individualnim načinom i stilom djece. Njegovat ćemo čiste religiozne osjećaje u skladu s razmišljanjima o prirodi postupno dižući misli od stvorenog ka Stvoritelju.

Rukovodit ćemo se suvremenim shvaćanjima djeteta i njegovog položaja u odgojno obrazovnom procesu po kojem je ono subjekt procesa učenja i kreator svojeg znanja te u poticajnom okruženju u zajednici s drugom djecom i odgojiteljem zadovoljava svoje potrebe i interese. Dijete ćemo prihvaćati u svoj njegovoj autentičnosti, poštujući njegove potrebe, kulturu i prava. Programe ćemo ostvarivati kontinuiranim unapređivanjem odgojno-obrazovnog rada, a ove pedagoške godine bit će to:

Unapređivanje odgojno-obrazovnog rada kroz akcijska istraživanja odgojitelja, stručnih suradnika i ravnateljice: stvaranje razvojno primjerenog kurikulumu u interakciji djece s kulturnom baštinom križevačkih i drugih krajeva Europe i svijeta.

Odabir ovog akcijskog istraživanja karakterizira otvorenost našeg Vrtića prema zavičaju i svijetu koji ga okružuje. Dojmlilo nas se proglašenje 2018. godine europskom godinom kulturne baštine od strane Vijeća i Europskog parlamenta. Motivirala nas je težnja za podizanjem razine svijesti o europskoj povijesti i vrijednostima koje nudi naša kulturna baština, jačanje osjećaja europskog identiteta, prenošenje znanja i iskazivanje ljudske kreativnosti. Potaknuo nas je i javni poziv Ministarstva kulture i Ministarstva znanosti i obrazovanja vrtićima i školama za iskazivanje interesa za sudjelovanje u provedbi programa Ruksak (pun) kulture. Ministarstva će biti vanjski čimbenici koji će nam pomoći u ostvarivanju zadaća: poticanja cjelovitog razvoja djece i usvajanja životno važnih kompetencija, posebno kompetencije kulturne svijesti i izražavanja ideja, emocija i

iskustava sredstvima izražavanja različitih umjetničkih područja. Odmah smo ispunili prijavni obrazac iz kojeg izdvajamo ovaj dio:

Zainteresirani smo za provođenje odabranih programa u našem Vrtiću radi velikog interesa djece, njihove motiviranosti za aktivno sudjelovanje i izražavanje sredstvima glazbene i plesne umjetnosti. Istražujemo kulturnu baštinu našeg kraja radi jačanja osobnog, kulturnog i nacionalnog identiteta djece te radi aktualnosti sadržaja u 2018. godini koja je proglašena godinom europske kulturne baštine.

EUROPSKA GODINA KULTURNE BAŠTINE 2018.

Započet ćemo s kreiranjem konteksta soba dnevnog boravka i odlazaka izvan prostora Vrtića kako bi dolazili u neposredni doticaj s kulturnom baštinom križevačkog kraja, Prigorja, Zagorja i drugih krajeva. Oformit ćemo centre igračaka iz prošlosti, centre narodnih rukotvorina, starih obrta kao što je : stolarstvo, lončarstvo, medičarstvo, licitarstvo, ugljenarenje, vodeničarstvo, postolar, dimnjačar, pekar, urar, krojač, limar, staklar i drugi. Težište ćemo staviti na obrte koji su nam dostupni kao iskustveni i spoznajni izvor te na obrte koji će interesirati djecu kao i one koji su opjevani u dječjim pjesmicama, na primjer: mlinar, pekar, postolar i krojač.

Oformit ćemo i centar starih glazbala sa snimkama glazbe iz prošlosti (drmeš, rašpa) i snimkama starinskih pjesama i napjeva. Nastojat ćemo oformiti i centar narodnog ruha i karakterističnih narodnih plesova.

Ove pedagoške godine nastavit ćemo i rad na projektu „**Zajednica koja odgaja, obrazuje i uključuje**“ prema slijedećim pedagoškim smjernicama: obnoviti unutarnji i vanjski ambijent; humana ekologija; odgojno-obrazovni projekt koji provodi metode i didaktičke aktivnosti usmjerene prema uključivanju.

Projekt je usmjeren **razvoju kompetencija djece** koje su u samoj djetetovoj prirodi, proizlaze iz njegovih razvojnih obilježja i manifestiraju se u njegovom ponašanju.

Omogućuje razvoj svakog djeteta, svih njegovih potencijala u svjetlu antropološkog pristupa koji stavlja u središte osobu kao ljudsko biće sposobno stvarati odnose iznad i unutar svake raznolikosti.

Načela rada:

To je proces koji se obnavlja svakoga dana, i u kojem se svatko osjeća graditeljem svoje okoline, prakticira bezuvjetno prihvaćanje drugih: od djece s teškoćama u razvoju, do nadarene djece i djece s psihosocijalnim problemima.

Prihvaćanje i praćenje jedan drugoga su temelji „**odgoja za teškoće**“, ključne točke pedagogije zajedništva, napor koji moraju uložiti i dijete i odgojitelj, što traži njihovu odgovornost. To se ostvaruje kroz sustav „tutor-učenik“ karakterističan za metodu Agazzi: svakome djetetu od 5-6 godina se povjeri dijete od 3-4 godine (čak i dijete s invaliditetom) o kojem se brine tijekom čitave godine. Mali kolektiv Vrtića tako postaje društveni mikrokozmos, unutar kojeg je dozvoljeno otkrivati uzajamnost, prava i dužnosti, slobode i pravila, osobe i zajednice, učeći na taj način **živjeti s drugima u solidarnosti**.

Socijalizacijom u Vrtiću se nastoji izgraditi otvorenost prema unutaršnjem ali i vanjskome svijetu, obiteljima, lokalnoj zajednici, društvenim akterima, gradu, kako bi se dijete odmalena osjećalo „**subjektom koji sudjeluje u društvenoj i građanskoj stvarnosti**“.

Primjenjivat ćemo **načelo fleksibilnosti** u skladu s Nacionalnim kurikulumom, što podrazumijeva prilagodbu na konkretne mogućnosti, potrebe i interese djece te na uvjete i kulturu sredine u kojoj se Vrtić nalazi. Djeca i odrasli uvijek mogu dati prijedloge i inicijative. Samo na taj način gradit ćemo otvoren, razvojni, humanistički i sukonstruktivistički orijentiran kurikulum.

Načelo fleksibilnosti karakterizira Vrtić kao zajednicu koja zadovoljava potrebe pojedinog djeteta, poštuje njegova prava i razvoj njegovih potencijala vlastitim tempom.

Uvijek će nam biti važno prepoznati potrebe svakog djeteta i pružiti mu najbolje moguće uvjete: mogućnost izbora i zadovoljavanje prava na igru koju želi, odabir mjesta za igru, suigrača i duljine vremena provedenog u izabranoj aktivnosti.

Načelo fleksibilnosti podrazumijeva učenje djeteta kroz aktivni subjektivni proces koji se izvana samo pokreće, ne upravlja se njime kako bi dijete učilo različitim redoslijedom i brzinom, te cjelovito.

Ovo načelo ostvarit ćemo u našem Vrtiću osiguravanjem osnovne opreme, didaktičkih sredstava i drugih pomagala.

Osigurat ćemo **socijalni kontekst**.

Odgojno okruženje stvaraju odgajatelji na način da se svako dijete osjeća priznato, podržano, cijenjeno: dijete jakih sposobnosti, dijete sa slabostima i poteškoćama, s teškoćama u razvoju, s posebnim odgojnim potrebama, sa svojim pravima....

Važno je **obiteljsko ozračje** i ugodna dobrodošlica, te direktna povezanost prostorne organizacije i kvalitete socijalnih interakcija (susreti, komunikacija, interakcija), ponuda materijala, istodobno odvijanje različitih aktivnosti, sloboda kretanja i slobodan odabir sadržaja igre i suigrača. Rosa Agazzi kaže: „**Koncept reda** treba biti uporište u velikoj obitelji dječjih vrtića. Odgojiteljica stvara red i poučava kako ga stvarati da se u djetetu rodi zdrava navika urednog života. Tko ne zna da materijalni red često otvara put moralnome redu?“

„Sloboda reda je uvjet koji obilježava svaku fazu odgojnoga rada: sloboda svakoga završava tamo gdje počinje sloboda drugoga“.

Neophodno je **suradničko ozračje i timski rad** te pravilna uloga odgojitelja (promatra, pokušava razumjeti, poduprijeti, dokumentirati.)

Ostvarivanje programa temeljit ćemo na **vrijednostima** utvrđenim u Nacionalnom kurikulumu, a to su: znanje,

humanizam i tolerancija,

identitet,

odgovornost,

autonomija i

kreativnost.

Kako ćemo ostvarivati ove vrijednosti u našem Vrtiću?

Znanje

Znanje će djeca stjecati aktivno, istražujući i otkrivajući različite fenomene, stjecati nova iskustva kroz igru i druge aktivnosti. U svrhu toga stvarat ćemo organizacijske i prostorno materijalne uvjete koji će djeci omogućavati slobodan izbor aktivnosti i partnera u procesu učenja. Fizičko i socijalno okruženje bit će poticajno te će omogućiti djetetu razvijanje različitih strategija učenja u cilju stjecanja kompetencije kako učiti. Uloga odgojitelja bit će u davanju neizravne potpore kako bi dijete samo razmišljalo, otkrivalo i rješavalo probleme.

Oformit ćemo centar istraživačko spoznajnih aktivnosti s puno različitih izvora znanja, s elementima, predmetima i pomagalicama za istraživanje, knjigama, enciklopedijama, slikovnim materijalima, različitim zbirkama i pristupom internetu. Pored ovog centra oformit

ćemo centre igračaka iz prošlosti, centre narodnih rukotvorina, starih obrta kao što je : stolarstvo, lončarstvo, medicarstvo, licitarstvo, ugljenarenje, vodeničarstvo, postolar, dimnjačar, pekar, urar, krojač, limar i drugi. Oformit ćemo i centar starih glazbala sa snimkama glazbe iz prošlosti (drmeš, rašpa) i snimkama starinskih pjesama i napjeva. Nastojat ćemo oformiti i centar narodnog ruha i karakterističnih narodnih plesova.

Oformit ćemo još mnoge druge centre koji će omogućavati istraživanje različitih logičkih, matematičkih, fizikalnih pojava, pojava u prirodi, istraživanje zvukova, glazbe, pokreta i različitih likovnih tehnika. Vodit ćemo računa o multisenzoričnosti okruženja kako bi dijete istraživalo svim senzornim modalitetima: dodirom, mirisom, sluhom, vidom i okusom.

Humanizam i tolerancija

U svim odgojnim skupinama gradit ćemo zajedništvo i osjećaj pripadnosti. Senzibilizirat ćemo djecu za potrebe drugih, prihvaćanje drugih i shvaćanje važnosti međusobne povezanosti. Odgojno obrazovni rad temeljit ćemo na suosjećanju, na prihvaćanju i pomaganju, razumijevanju svojih prava, odgovornosti i obveza, ali i prava drugih. Promoviranjem **inkluzije djece s posebnim potrebama** djeca će učiti prihvaćati različitosti.

U odgojne skupine **uključivat ćemo djecu s teškoćama u razvoju** i rukovoditi se tvrdnjama H. Gardnera iz 1994. godine: „**Ne zanima me QI djeteta. Zanima me što i kako dijete u ovom trenutku razumije, te kako mu ja u tome mogu pomoći. Nitko ne razumije sve, svatko razumije nešto. Obrazovanje treba voditi ka stalno rastućem razumijevanju svakog djeteta, ma kakve njegove sklonosti i sposobnosti bile.**“

Nastojat ćemo da naša praksa bude inkluzivna i u tom smislu da budemo spremni na usvajanje stavova i uvjerenja da sva djeca mogu učiti, da sva djeca zaslužuju edukaciju u zajedništvu s drugom djecom i da se sva djeca mogu uključiti u vrtiće ako im osiguramo primjerenu potporu.

Važno će nam biti pravovremeno utvrditi ima li dijete posebnosti u razvoju. Već kod samog upisa dobronamjerni i odgovorni roditelji sami će ukazati na faktore rizika u razvoju i dati nam na uvid postojeću medicinsku dokumentaciju. Iz iskustva znamo da će biti i dio onih koje ćemo evidentirati na osnovi zapažanja odgojitelja, ravnatelja, pedagoga i logopeda. Neku djecu s posebnim potrebama uputit ćemo na dijagnostičku obradu u specijalizirane institucije. Odgojitelji će primjenjivati individualizirane postupke u radu i težište stavljati na ono područje razvoja djeteta u kojem dijete ima poteškoća. Planirat ćemo aktivnosti i nuditi

one poticaje koji će pružiti brojne mogućnosti za daljnje unapređenje razvoja na pojedinom području.

Identitet

Nacionalni kurikulum ističe kako u odgoju i obrazovanju pridonositi izgradnji osobnog te kulturnog i nacionalnog identiteta. Pod osobnim identitetom podrazumijevamo razvoj dosljednosti samom sebi, razvoj samopoštovanja, pozitivne slike o sebi i osjećaja sigurnosti u susretu s drugima. U istovremenom oblikovanju identiteta „građanina svijeta“ važno je sačuvati i svoj nacionalni identitet, kulturu, jezik i duhovnu baštinu. Vrtić pomaže djetetu razumijevanje vlastitog identiteta, ali isto tako i identiteta drugih.

U našem vrtiću **nacionalni identitet** razvijat ćemo u akcijskom istraživanju odgojitelja, stručnih suradnika i ravnateljice: Stvaranje razvojno primjerenog kurikuluma u interakciji djece s kulturnom baštinom križevačkih i drugih krajeva Europe i svijeta. **Osobni identitet** razvijat ćemo u svim drugim aktivnostima kroz dječju akciju i interakciju, tako da će identitet nastajati kao proizvod djetetova reflektivnog bavljenja sobom i svijetom oko sebe. Kroz izloženost socijalnom okruženju razvijat će se djetetova osobnost, konstruirati identitet kao svijest o onome što jest i onom što osjeća da jest.

Odgovornost

Koliko god u odgoju i obrazovanju potičemo aktivitet djece toliko i promičemo njihovu odgovornost prema materijalnom okruženju, prema sebi samima i drugima, a posebno prema prirodi i njenim resursima. Unutar zajednice djece i odraslih dijete je svakodnevno u prilici učiti o svojim pravima i pravima drugih, ali istovremeno i o obvezama, zatim o načinima izgrađivanja kvalitetnih odnosa, o komunikacijskim tehnikama i općenito o socijalno prihvatljivom ponašanju. Najvažnije je odgovorno ponašanje, a ono je svjestan odnos između osobne slobode i odgovornosti te ćemo zato djecu poticati na samoprocjenu vlastitog djelovanja, na njegovo sagledavanje toga i njegovo mišljenje o tome.

Autonomija

Ovu vrijednost u Vrtiću ostvarivat ćemo poticanjem inicijativnosti i samoorganiziranja djece u oblikovanju aktivnosti gdje će moći samostalno misliti, odlučivati i djelovati. Važno će nam biti fizičko i socijalno okruženje djeteta puno prihvaćanja i podržavanja u kojem dijete može razvijati svoju neovisnost i samopouzdanje te postajati sve autonomnije.

Kreativnost

Uvažavajući prirodnu kreativnost djeteta u odgojno obrazovnom procesu nastaviti ćemo je njegovati, poticati i razvijati aktivnostima različitog izražavanja i stvaranja različitim

izražajnim formama korištenjem različitih izražajnih medija. Uvijek ćemo poticati one aktivnosti koje se oslanjaju na stvaranje, a ne na puko ponavljanje i uvježbavanje. Pri tom ćemo veću važnost dati samom stvaralačkom procesu i originalnosti, a ne rezultatu procesa i uspoređivanju sa učincima iz svijeta odraslih. Unutar različitih centara strukturom sredstava i materijala poticati ćemo djecu na različite simboličke izričaje putem: likovnih, grafičkih, kinestetičkih, verbalnih, gestikulacijskih i drugih ekspresivnih modaliteta. Djeca će uvijek biti u prilici stvaralački izražavati vlastite ideje, iskustva i doživljaje. Posebno ćemo poticati razvoj divergentnog mišljenja u aktivnostima i komunikaciji. Dječje stvaralaštvo izlagat ćemo unutar Vrtića i u vanjskim prostorima gdje će se za to ukazati prilika.

Ostvarivanje programa uključivat će i **ciljeve** Nacionalnog kurikulumu koji se odnose na **osiguravanje dobrobiti za dijete** i to: osobne i emocionalne dobrobiti, obrazovne i socijalne dobrobiti. **Što ćemo poduzimati za ostvarenje ovih ciljeva?**

Osobna i emocionalna dobrobit:

- da se dijete osjeća dobro, zdravo i zadovoljno radit ćemo na pravovremenom zadovoljavanju osnovnih potreba djeteta za hranom, pićem, odmorom , boravkom na zraku, pomoći mu u održavanju osobne higijene i korištenju prostora sanitarnih uređaja, zadovoljavati njegove potrebe za kretanjem, usavršavanjem osnovnih pokreta, jačanjem krupnih mišićnih skupina, igrama s kretanjem i sportom,
- vodit ćemo brigu o njegovu zdravlju i jačanju otpornosti organizma, planirati zdravu prehranu,
- pomagati djeci da se u interakcijama i aktivnostima osjećaju ugodno,
- podržavati njihovu otvorenost prema svijetu oko sebe i novim iskustvima,
- pridonositi osjećaju smirenosti, prihvatanju sebe, samopoštovanju i samosvijesti, razvoju osobnog i nacionalnog, kulturnog identiteta,
- podržavati sposobnosti odgode zadovoljavanja svojih potreba,
- spremnost na donošenje odluka, poticati samostalnost djelovanja i mišljenja,
- inicijativnost, inovativnost, samoorganiziranost, samoprocjenjivanje vlastitih postignuća, procjenjivanje mogućih posljedica svojih aktivnosti, samozaštitu i zauzimanje za sebe,
- poticati razvoj osobnih potencijala: spoznajnih, umjetničkih i motoričkih.

Obrazovna dobrobit:

- podržavati radoznalost i inicijativnost, kreativnost i stvaralački potencijal, djetetovu percepciju sebe kao nekog tko može puno toga naučiti i napraviti,

i u tome uživati,

- poticati stvaranje i zastupanje novih ideja i propitkivanje već poznatih,
- podržavati slobodno, argumentirano iznošenje vlastitih mišljenja,
- otkrivati nove izvore učenja i njihovu primjenu,
- poticati idejnu razradu i vođenje projekata koje smo odabrali,
- poticati uključenost u aktivnosti, osvještavati procese učenja, upravljanje njima i preuzimanje odgovornosti,

Socijalna dobrobit:

- poticanje razvoja socijalnih kompetencija i uspješnog funkcioniranja u zajednici s drugima,
- razumijevati i prihvaćati druge bez obzira na različitosti u kulturnom i nacionalnom identitetu ili u pogledu posebnih potreba i teškoća u razvoju,
- postizati sve veću usklađenost s obrascima, pravilima i zahtjevima odgojne skupine,
- poticati razvoj i održavanje kvalitetnih odnosa među djecom i djece s odraslima,
- rješavati konfliktne situacije pregovaranjem, konstruktivno,
- usklađivati se s drugima u djelovanju, u komunikaciji i interakciji razvijati etičnost, izražavati solidarnost i toleranciju,
- razvijati mogućnosti prilagodbe na nove situacije i osobe, percepciju sebe kao vrijednog člana zajednice,
- razvijati osjećaje pripadnosti skupini i prihvaćanja drugih,
- odgovornost prema sebi i drugima.

U ostvarivanju programa vodit ćemo računa o cjelovitom razvoju, odgoju i učenju te razvoju kompetencija:

1. Komunikacije na materinskom jeziku,
2. Komunikacije na stranim jezicima,
3. Matematičkih kompetencija i osnovnih kompetencija u prirodoslovlju,
4. Digitalnih kompetencija,
5. Učiti kako učiti,
6. Socijalnih i građanskih kompetencija,
7. Inicijativnosti i poduzetnosti,
8. Kulturne svijesti i izražavanja.

Što će Vrtić činiti za razvoj nabrojenih kompetencija?

1. Komunikacija na materinskom jeziku

U svrhovitim i smislenim aktivnostima, posebno aktivnostima izražavanja i stvaranja govorom osposobljavat ćemo djecu za pravilno usmeno izražavanje vlastitih misli, osjećaja, doživljaja, potreba i iskustava. Težit ćemo postati što bogatije jezično okruženje te poticati djecu na što više interakcija i verbalno izražavanje. Vodit ćemo računa o kvaliteti komunikacije odgojitelja kako bi u svakom trenutku pružali djeci ispravan govorni model. „Želimo razgovarati s djecom, bez žurbe, a ne samo o djeci; želimo poučavati učeći slušati i primjećivati emocije svakog djeteta. Život skupine, uzajamno poznavanje i ljubav rađaju se iz slušanja i poštivanja vremena i ritma svakoga ponaosob“. (Agazzi)

U Agazzi metodi područje govor i riječ je jako važno za razvoj sposobnosti verbalnog izražavanja, bogaćenje rječnika, razvoj vještina, slušanja i razgovaranja (pripovijedanje, prepričavanje, dramatizacija), doživljavanja i razumijevanja literarnih djela te za razvoj artikulacije glasova.

Jačat ćemo ulogu odgojitelja u poticanju djece na komunikaciju u svim situacijama kako bi opisivali što rade i obraćali se drugoj djeci. Govoreći, odgojitelj će stvarati uvjete za razvijanje sposobnosti aktivnog slušanja kod djece koje su jednako važne za kvalitetnu komunikaciju. Uvijek ćemo imati u vidu da je komunikacija aktivan i kreativan proces čija kvaliteta ovisi o poticajima iz djetetova okruženja. Razvoj ove kompetencije poticat ćemo oformljivanjem i bogaćenjem centra predčitalačkih vještina, centra slikovnica i knjiga te centra dramsko scenskog izražavanja.

2. Komunikacija na stranim jezicima

Komunikacija na stranom jeziku, točnije engleskom, u našem Vrtiću povjerena je Školi stranih jezika koja ima verifikaciju programa od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja te je provodi na najprimjereniji situacijski pristup učenju.

Razvojne zadaće:

- prepoznavanje i imenovanje dijelova tijela, životinja, predmeta, godišnjih doba, dana u tjednu,...
- verbalno izražavanje vlastitih potreba,
- slušanje,
- razumijevanje pojmova,
- konstruiranje najjednostavnije rečenice i odgovaranje na pitanja.

3. Matematičke kompetencije i osnovne kompetencije u prirodoslovlju

Za razvoj ovih kompetencija Vrtić će pripremati poticajno okruženje koje će obilovati konkretnim predmetima i materijalima te omogućavati postupnu primjenu

matematičkog mišljenja kao i postavljanje pitanja, istraživanje i zaključivanje o zakonitostima prirode.

Specifičnost Agazzi pristupa je muzej tričarija, muzej predmeta tematskih vještina i centar žive prirode u kojima će djeca inicirati i samoorganizirati aktivnosti: klasificiranje predmeta po teksturi i obliku, uspoređivanje po veličini i količini, razlikovanje prostornih odnosa (lijevo-desno, ispod-iznad) razvoj i usavršavanje načela brojenja.

4 Digitalne kompetencije

Za razvoj ovih kompetencija Vrtić ima računala, televiziju, video kameru, stol sa staklom gdje djeca mogu crtati i u isto vrijeme uz pomoć kamere i TV-a gledati što rade.

5. Učiti kako učiti

U svrhu poticanja razvoja ove kompetencije odgojitelji će svu svoju pažnju usmjeravati na procese učenja djeteta kako bi ono sve više bilo u prilici stvarati vlastitu strategiju učenja. Organizacija rada bit će uvijek takva da najviše potiče samomotivirajuće i samoregulirajuće učenje djeteta. U našem vrtiću važna zadaća je podučavati načinu života i suživota, te uz zadaću kako „naučiti učiti“, ima i ona kako „naučiti biti“.

Svatko uči bolje u odnosu s drugima: poticanje i razvoj svake osobe potiče na vidljiv način i razvoj ostalih osoba.

6. Socijalne i građanske kompetencije

Socijalna i građanska kompetencija u našem Vrtiću razvijat će se u jednoj demokratskoj atmosferi ispunjenoj pozitivnim međusobnim odnosima suradnje, pomaganja, prihvaćanja i poštovanja. Djecu ćemo poticati na donošenje odluka, na odgovorno ponašanje i tolerantne odnose prema drugima bez obzira na različitosti

Godine djetinjstva su godine otkrivanja druge djece koja su im partneri u igri i granica vlastite volje. Dječji vrtić je u dosluhu s obiteljima radi razmjenjivanja kulture ponašanja koja omogućuje ostvarenje odgojnoga cilja i nudi djeci najranije oblike dijaloga i zajedničkog života. “Ništa se ne prepušta slučaju i /ili zdravom razumu; „su-život“ u dječjem vrtiću znači poštovati sami sebe i druge, kroz pravila i samokontrolu, kako bi se stvorili prvi pravi građanski temelji“ (Agazzi)

Građanski odgoj se promovira kroz smisljena iskustva koja omogućuju konkretno učenje kako se brinuti o sebi samima, o drugima te o okruženju, kroz iskustva koja potiču na suradnju i solidarnost.

Ova faza procesa oblikovanja je povoljan teren za: svjesno prihvaćanje zajedničkih vrijednosti i suradničkih stavova, stvaranje osjećaja prava, razvoj etike odgovornosti, za biranje i reagiranje na svjestan način, razvijanje nove ideje za poboljšanje svoje životne

sredine.

„Nije dovoljno znati biti u društvu, već je potrebno to isto društvo zajedno stvarati.“

7. Inicijativnost i poduzetnost

Kompetenciju inicijativnosti i poduzetnosti djece u kreiranju okruženja i oblikovanju odgojno obrazovnog procesa poticati ćemo u svrhu ostvarivanja njihove aktivne uloge sukonstruiranja kurikuluma. Pružat ćemo im što više prilika da iznose i ostvaruju svoje ideje u aktivnostima i radu na projektima, da u njima budu inovativni, samoorganizirajući i da ih znaju voditi. Takvim pristupom omogućavat ćemo im stjecanje različitih znanja, vještina i sposobnosti te istovremeno razvijati samopouzdanje i samopoštovanje. Odgojitelj će uvijek pružati potporu da u aktivnostima svoje ideje djeca propitkuju, isprobavaju i evaluiraju. Takvi postupci odgojitelja sasvim sigurno pridonosit će razvoju ovih važnih kompetencija.

Specifičnost našeg Vrtića je odnos djeteta i prirode. Prvo znanstveno obrazovanje i poduzetništvo rađa se iz sijanja, iz brige o biljkama i cvijeću, iz promatranja promjena koje se događaju na usjevima i biljkama koje su nam korisne. Sposobnost divljenja tipična je za djecu, ali i za umjetnika, pjesnika, za sve one koji njeguju osjetljivost, bez koje nema stvaralaštva, niti istraživanja.

Nastavit ćemo projekt „Dijete i poduzetništvo“ koji potiče kompetencije inicijativnosti i poduzetnosti.

8. Kulturna svijest i izražavanje

Ove kompetencije razvijat ćemo poticanjem aktivnosti različitog izražavanja ideja, doživljaja, emocija i iskustava koristeći sredstva izražavanja različitih umjetničkih područja kao što su područje: plesne, glazbene, kazališne, književne i vizualne umjetnosti. Rad na projektima koje smo odabrali omogućavat će nam upravo takvo izražavanje djece kao i razvijanje njihove svijesti o kulturnoj baštini križevačkog kraja, Prigorja i Zagorja uspoređujući je s raznolikošću Europe i svijeta.

U svrhu razvoja ovih kompetencija vodit ćemo brigu da okruženje Vrtića zadovoljava visoke estetske kriterije, da ne sadrži dekoracije upitnih umjetničkih vrijednosti, da sve ono što je izloženo bude u funkciji dječjih igara i aktivnosti ili da je njihov produkt, odnosno dječji uradak.

Kompetencije razvijamo tijekom pedagoške godine u mješovitim skupinama i u skupinama sastavljenim po dobi djece.

U svim programima ostvarujemo načela, vrijednosti, kompetencije i ciljeve Nacionalnog kurikuluma koje smo implementirali u vrtićki kurikulum i odgojno obrazovnu praksu.

NAČINI OSTVARIVANJA PROGRAMA U MJEŠOVITIM SKUPINAMA: ZELENOJ, ŽUTOJ, PLAVOJ, CRVENOJ I LJUBIČASTOJ

RADOSNO PRIVIKAVANJE DJECE U VRTIĆU

Rosa Agazzi: „Onaj tko dobro počne, učinio je polovicu posla“.

„Odgojitelj mora biti uvjeren da praktični sadržaj i uredna priprema obećavaju sigurnu izvedbu tijekom cijele pedagoške godine“.

„Onaj tko ulazi u odgojne ustanove mora imati osjećaj za smireno okruženje, ispunjeno uljudnošću i spokojem“.

Ciljevi aktivnosti	<p>U periodu prilagodbe djeca borave u mješovitim skupinama (jedna jaslička i četiri vrtićke skupine) čime se želi stvoriti pozitivno ozračje u Vrtiću što sličnije obiteljskom gdje žive djeca različite dobi.</p> <p>Po Agazzi metodi dječji vrtić je kao velika obitelj.</p> <p>Dječji vrtić je mala kuća s puno ukućana gdje se radi, kreće, posprema, razgovara, sluša, jede, iako se ponekad red poremeti nekom nenadanom situacijom, pomaže se drugima kao i u obitelji. Kako bi se postigao što mirniji suživot svih "ukućana" u Vrtiću, nastoje se poticati kolektivne igre, uzajamna pomoć i suradnja među djecom.</p> <p>Organizacija okruženja i prostora je neizostavni uvjet kako bi</p>
---------------------------	--

	<p>dijete bilo aktivno i osjećalo se članom jedne velike obitelji, bilo odgovorno i postalo sudionik vlastitoga rasta.</p> <p>"Ciljeve koje treba slijediti u toj "velikoj obitelji" vrlo je jednostavno izdvojiti, ali teže ostvariti: tolerantnost, uzajamno poštovanje, simpatija, osjećajnost, suradnja, spremnost na bratsku pomoć. "(Gardani – Brescia)</p> <p>Cjelokupni odgojno obrazovni rad tijekom perioda prilagodbe je „staviti“ u funkciju pomoć i podršku djetetu kako bi ono što lakše ovladalo svojim najvažnijim razvojnim zadatkom u ovom periodu: prevladavanje različitih strahova, upoznavanje prostora , osoba i društveno prihvatljivog ponašanja uz pomoć lika gusjenice, prihvatiti brigu druge osobe o sebi, igrati se, družiti se i pri tome se dobro osjećati.</p>
<p>Namjena aktivnosti</p>	<p>U ovom periodu osobitu ulogu imaju starija djeca u prihvaćanju novoupisane djece, ostvarenju socijalnog konteksta te međusobnom pomaganju.</p> <p>Djeca će kroz igru i razne aktivnosti te uz pomoć lika "Gusjenice" usvojiti Agazzi elemente:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje Vrtića (unutarnji i vanjski materijalni kontekst), - Upoznavanje svojeg znaka (odvajanje privatnih stvari od zajedničkih), - Aktivnosti iz praktičnog života (serviranje, usvajanje higijenskih normi...), - Osiguravanje socijalnog konteksta (s vršnjacima, odraslima), - Upoznavanje garderobe (moje mjesto, mjesto od prijatelja...), - Svaka stvar ima svoje mjesto (vanjski red pridonosi unutarnjem miru), - Pravilan odnos prema didaktičkim materijalima, - Upotreba boje glasa (za stolom, na tepihu, u

	<p>slobodnoj igri),</p> <ul style="list-style-type: none"> - Upotreba znakova raspoloženja (sretan, tužan, ljut), - Pripadnost skupini, - Starije dijete pomaže mlađem, - Neposredan kontakt s prirodom kroz aktivnosti u vrtu.
Nositelji aktivnosti i njihova odgovornost	Odgojiteljice i stručni tim
Način realizacije	<p>Igre i ples za socijalizaciju.</p> <p>Zahvaljujući opuštenom i veselom ozračju za vrijeme plesa, moguće je postići izjednačenje, nikada skrivanje, individualnih vrijednosti, favorizirajući interpersonalne vrijednosti među djecom....</p> <p>U skladu s pojedinačnim originalnostima pokreću se ohrabrujuće komunikativne aktivnosti kao što su smireni ton glasa, mirnoća, nasmijano lice i prijateljsko držanje.</p> <p>Posebna se pozornost pridaje aktivnostima usmjerenim na integraciju djece različitih skupina, na primjer kroz pričanje priča, igre, nježnu pjesmu.</p> <p>Ciljano i povremeno promatranje provodi se kako bi se pokrenule strategije koje omogućuju djetetu da se u Vrtiću osjeća dobro, kao kod svoje kuće.</p> <p>Nastojat ćemo raditi na kontinuiranoj suradnji s obiteljima i institucijama te lokalnom zajednicom</p>
Vremenik aktivnosti	Rujan i listopad 2017 god.
Način vrednovanja aktivnosti i korištenje rezultata vrednovanja	<p>Dodatna dokumentacija: fotozapisi, videozapisi, radovi djece posebne bilješke, liste praćenja, mapa za roditelje...</p> <p>Praćenjem i bilježenjem aktivnosti, prikupljanjem radova</p>

	djece, dobivene rezultate iskoristiti za planiranje sljedećih aktivnosti.
--	---

Zadaće:

- omogućiti članovima obitelji, sukladno prilikama, da više vremena provode unutar Vrtića i obrazovnih institucija,
- članovima obitelji dati priliku iskusiti život i kulturu Vrtića, uključujući ih u poslove koji omogućuju „pogled iznutra“,
- razvijati partnerstva kako bi se stvorila pozitivna interakcija različitih odgojno-obrazovnih organizacija iz lokalne sredine i obitelji,
- povezivati sve generacije: vrtićke, školske, sveučilišne do osoba starije životne dobi kao i njihov rad.

Kao odgovor na ove zadaće nastavljamo raditi projekt: **„Lanac međugeneracijskog prijateljstva – Livingpeace- „Živim mir“.**

„LIVING PEACE – ŽIVI MIR“

Ciljevi aktivnosti	<p>Potaknuti kod djece empatiju, toleranciju i humanitarno djelovanje. Pomoći im da uvide potrebe djece oko sebe. Putem malih ekrana svjedoci smo izbjeglica, među kojima ima i djece, koja na nesigurnim čamcima pokušavaju doseći obalu novog života te mnogi skončavaju utapanjem u moru.</p> <p>Motivirati ih da svojim aktivnim djelovanjem poboljšaju kvalitetu života. Osvijestiti kod djece potrebu za unutarnjim mirom i važnost njegova širenja. Razvijati prirodne interakcije s pripadnicima različitih skupina, cijeniti razlike, prihvaćanje onoga što je različito na svjesnoj, emocionalnoj i komunikacijskoj razini. Na poseban način napraviti refleksiju</p>
---------------------------	---

	<p>i konkretne akcije u vezi drama ljudi koji proživljavaju teške trenutke bez vode i hrane.</p>
<p>Namjena aktivnosti</p>	<p>Primjena i emocionalno uživanje u određenu situaciju, položaj ili problem, potaknuti na spoznavanje moralnih vrijednosti, spoznavanje ljudskih prava i temeljnih sličnosti koje postoje među ljudima. Sprečavanje diskriminacije te izloženosti utjecaju predrasuda, osjećaju manje vrijednosti i socijalne odbačenosti. Uspostavljanje pozitivne slike o sebi i pozitivne identifikacije sa svojom skupinom bez osjećaja superiornosti ili inferiornosti. Posjet Vrčiću učenika i profesora srednje škole iz Italije i drugih zemalja.</p> <p>Prikupljanje crteža, iskustva i dokumentacije te slanje materijala u Kairo za svjetski forum mira u svibnju 2018.</p>
<p>Nositelji aktivnosti i njihova odgovornost</p>	<p>Glavni nositelj projekta Dječji vrtić Zraka sunca, Križevci/prof.Carlos Palma/Roland America College Kairo (Egipat).</p> <p>U suradnji s OŠ Vladimir Nazor u projektu sudjeluju djeca, odgojiteljice, stručni tim i roditelji.</p>
<p>Način realizacije</p>	<p>Pratiti i uključiti u realizaciju projekta Matiju B., dječaka koji je bio izabran i imenovan za malog ambasadora mira. Radionice, organizirani posjet OŠ Vladimir Nazor, akcija „Darujemo osmijeh gradu”, međugeneracijsko druženje prije Božića (od djece iz Vrčića i osnove škole do štićenika staračkog doma), podjela materijala, organiziranje humanitarnog djelovanja.</p> <p>Prihvatiti i organizirati zajedničke aktivnosti: ples, igre, pjesme s djecom iz Italije i drugih država na temu mira.</p>

Vremenik aktivnosti	Tijekom pedagoške godine 2017./2018.
Način vrednovanja aktivnosti i korištenje rezultata vrednovanja	Vrednovanje korisnosti programa i njegove primjene ostvaruje se analizom projekta i povratnom informacijom sudionika projekta.

STVARANJE RAZVOJNO PRIMJERENOG KURIKULUMA U INTERAKCIJI DJECE S KULTURNOM BAŠTINOM KRIŽEVAČKIH I DRUGIH KRAJEVA NAŠE ZEMLJE, EUROPE I SVIJETA

LJUBIČASTA SKUPINA

ODGOJITELJICE: Ivana Orehovački,
Sanja Đurec

NOSITELJ AKTIVNOSTI: **JASLIČKA SKUPINA**

RAZDOBLJE: Tijekom pedagoške godine

Ove pedagoške godine vezano uz navedeno akcijsko istraživanje planiramo :

- obogaćivanje sobe dnevnog boravka i predprostora raznim novim materijalima npr. kutić kuhinje obogatiti sa starinskim posuđem (zdjele, cjedilo, sito, pregače, ...) ; u garderobi oformiti kutić kulturne baštine (stara škrinja za pospremanje igračaka, korito, drveni kotač, kola, drvene igračke, ...) ; glazbeni kutić obogatiti tradicijskim instrumentima,
- kroz planirane aktivnosti i sadržaje otkrivat ćemo i upoznavati tradicionalnu kulturu kroz dječje pjesme, brojalice, tradicijske igre, dječje igre s pjevanjem, narodne običaje; kroz psihomotoričke aktivnosti s taktilnim pločama od PNM, istraživačke aktivnosti sa PNM, izrađivanje licitara, izrađivanje ljuljačke s košarom, lutke od krpica i komušine,

-planiramo ostvariti suradnju sa KUD-om Križevci (predstavljanje i sviranje starih instrumenata) , Osnovnom školom Vladimir Nazor (lutkarska predstava s tikvama) te zainteresirani bake i djedove (pričanje priča, učenje brojalica, pečenje kruha, pogača i peciva),

-uključivanje roditelja u odgojno-obrazovni rad: upoznavanje s projektom na roditeljskom sastanku, prikupljanje materijala, uskrsne i božićne radionice, druženje uz stare igre, izrada starinske ljuljačke s košarom, prezentacija realizacije u kutiću za roditelje i na panoima u garderobi.

VREMENIK AKTIVNOSTI

ŠTO	KAKO	KADA
Dani kruha	-pravljenje dizanog tijesta, kruha, pogače uz sudjelovanje roditelja ili baka u odgojnoj skupini	listopad
Jesen	-prikupljanje plodova, izrada zimnice - runjenje kukuruza - izrada lutkica od kukuruza	listopad, studeni
Sv. Lucija	- sijanje pšenice	prosinac
Sv. Nikola	-stari običaji vezani uz Nikolinje- vrećica s jabukom, orahom i bombonom	prosinac
Božić	-oblikovanje tradicionalnog nakita, "licitari" - izrada adventskog kalendara - stari božićni običaji (kićenje bora, nošenje slame...)	prosinac
Maškare	- maskiranje i ples	veljača
Uskrs	-običaji vezani uz Uskrs (bojanje pisanica, kucanje pisanicama)	travanj
Proljeće	- sadnja vrta	travanj, svibanj
Kroz godinu	-igre rukama, prstićima, cupkalice, brojalice	

PLAVA SKUPINA

ODGOJITELJICE: Sanja Katanec,
Dragana Pavić

NOSITELJI AKTIVNOSTI: mješovita vrtićka skupina

RAZDOBLJE: Tijekom pedagoške godine

Gradit ćemo bogato i raznovrsno okruženje koje će kod djece poticati zainteresiranost za istraživanjem i prikupljanjem materijala vezanih uz **kulturnu baštinu grada Križevaca**, te stjecanje različitih iskustava i konstruiranje znanja. Poticat ćemo zauzimanje pozitivnog stava prema nasljeđu i očuvanje kulturnog identiteta. U svrhu ostvarivanja planiranih aktivnosti obogatit ćemo sobu dnevnog boravka **centrom „Moj grad Križevci“** u koji ćemo smjestiti fotografije znamenitosti grada nekada i sada, prikupljene u suradnji s roditeljima i lokalnom zajednicom. Centar će se tokom godine nadopunjavati radovima djece (likovni radovi, makete kulturnih spomenika itd.), prikupljanjem informacija, zabilješkama. Djeca će otkrivati vrijednosti koje promiču očuvanje kvalitete kulturnih dobara, pozitivan stav prema nasljeđu, odgovorno ponašanje prema životnoj okolini, ljudima i svemu što nas okružuje. Planiramo posjet muzeju i razgledavanje etnografske zbirke. Pozvat ćemo gosta u skupinu koji će djeci predočiti život u gradu Križevcima nekada i sada, upoznati ih s igračkama i igrama koje su koristili naši djedovi i bake. Prikupit ćemo razne materijale (male kartonske kutije, drvene kocke, tkaninu..) koje ćemo koristiti u aktivnostima.

VREMENIK AKTIVNOSTI PROGRAMA

Sve aktivnosti provodit ćemo od listopada do svibnja u mješovitoj skupini ovisno o interesima i potrebama djece.

CRVENA SKUPINA

ODGOJITELJICE: Jelena Šaško,
Ružica Bjeličić

RAZDOBLJE: Tijekom pedagoške godine

Planiramo intenzivniju interakciju djece s kulturnom baštinom preko tradicijskih običaja, igračaka i igara te tradicijskih jela.

Nastavljamo suradnju s OŠ Vladimir Nazor na projektu "Piši mi" s ciljem suradnje na razvoju pisane riječi i komunikacije pisanim putem te povezivanje djece iz različitih zavičaja bez obzira na razlike koje ih dijele.

Planiramo nastavak rada na projektu "Činimo dobro zajedno" u kojem ćemo u suradnji s roditeljima različitim akcijama i aktivnostima prosocijalno djelovati u zajednici.

Gradit ćemo bogato i raznovrsno okruženje koje će kod djece poticati zainteresiranost za istraživanje i prikupljanje materijala vezanih za kulturnu baštinu, te stjecanje različitih iskustava i konstruiranje znanja. Poticati ćemo zauzimanje pozitivnog stava prema nasljeđu i očuvanju kulturnog identiteta. U prostorima ćemo:

- formirati kutić s tradicijskim igračkama, zapisima starih igara prikupljenih u suradnji s roditeljima,
- izgraditi krušnu peć,
- formirati kutić za sakupljanje plastičnih čepova, boca i sl.,
- formirati kutić za početno čitanje i pisanje.

Kutiće ćemo tijekom godine nadopunjavati i mijenjati prema interesu djece.

Djeca će otkrivati vrijednosti koje promiču očuvanje kvalitete kulturnih dobara, pozitivan stav prema nasljeđu, odgovorno ponašanje prema životnoj okolini, ljudima i svemu što nas okružuje.

Planiramo posjet Gradskom muzeju, razgledavanje etnografske zbirke, pozivati goste u skupinu koji će djeci predložiti stare igre, pripremu tradicijskih jela, stare recepte i tradicijske običaje.

VREMENIK AKTIVNOSTI

ŠTO	KAKO	KADA
Interakcija s kulturnom baštinom križevačkog kraja,	-ovisno o interesu i potrebama djece od 3 godine do polaska	Tijekom godine Listopad - svibanj

poticaj za dječje izražavanje	u školu	
Dani zahvalnosti za plodove zemlje	- priprema kruha, tradicionalnih jela od tikvi, izgradnja krušne peći uz sudjelovanje roditelja	listopad
Etno selo	-posjet Gradskom muzeju	studeni
Došašće i Božić	-tradicijski običaji	prosinac
Tradicionalna jela križevačkog kraja	-upoznavanje	siječanj
Maškare	-običaji vezani uz maškare	veljača
Stare igre i igračke	-upoznavanje, izrada	ožujak
Uskrs	-običaji vezani uz Uskrs	travanj
Etno selo	-izlet	svibanj

ZELENA SKUPINA

ODGOJITELJICE: Vesna Žuti

Slađana Milak

RAZDOBLJE: Tijekom pedagoške godine

Ostvarivanje projekta upoznavanja s kulturnom baštinom našeg kraja planirali smo osiguravanjem materijalnih uvjeta na hodniku ispred naše sobe na način da istaknemo izvorni naziv na karticama.

Cilj ovog projekta je njegovati kod djece etnološko naslijeđe kroz tradicijsku kulturu naših predaka te razvijati osjećaj pripadnosti vlastitoj tradiciji i kulturi uz njegovanje vrijednosti drugih kultura. Zadaća nam je da kroz planirane aktivnosti otkrivamo i upoznajemo sve što je uz nju vezano.

Planiramo promijeniti različita pomagala u kutiću kuhinje i uvesti starinske predmete u suradnji s roditeljima.

U kutiću građenja planiramo obnoviti igračke u suradnji s jednim obrtnikom koji će nam izraditi drvene igračke koje podsjećaju na tradicijske. U likovnom kutiću uvest ćemo različite tehnike za pisanje koje su se koristile u prošlosti (pero i tinta).

Predstaviti ćemo način odijevanja ljudi našeg kraja (kiklja, košulja, fortun, rubec,škornje).

Tako ćemo uvesti djecu u njegovanje kulture i poticati interes prema plesu i pjesmi uz različite instrumente i narodne nošnje(folklor).

Prikupljat ćemo tradicijske igre, dječje pjesme i brojalice koje su znali naši stari. S obzirom da se u našoj neposrednoj blizini nalazi dvorac Sidonije Rubido Erdody planiramo s udrugom Plemenitaša stupiti u kontakt kako bi nam oni prezentirali plesove i odjeću s dvora te nam približili povijest vezanu uz Gornju Rijeku.

Tu se također nadovezuje legenda o šljivarima u Dropkovcu gdje se već nekoliko godina obilježava manifestacija pa bismo željeli saznati i nešto o tome.

Kroz ovaj projekt dragocjena će nam biti suradnja s bakama i djedovima koji nam usmenom predajom mogu ostaviti neprocjenjivo bogatstvo koje ćemo zabilježiti kako bi ostalo u naslijeđu budućim generacijama i očuvano od zaborava.

S obzirom da svaka skupina ima svoju gređicu važno nam je upoznati se s alatima i načinima sadnje te kulturama koje su se sadile u prošlosti, a to planiramo ostvariti s Gospodarskim veleučilištem u Križevcima koje također sakuplja sjemenje kako bi ga sačuvali od istrebljenja.

I na kraju, ne manje važno, je očuvanje našeg dijalekta od zaborava, tako da ćemo sve što zabilježimo pismenim putem zabilježiti i na jeziku naših starih i na taj način obogatiti kutić knjižnice.

VREMENIK AKTIVNOSTI

ŠTO	KAKO	KADA
Dani zahvalnosti i Dani kruha	- Priprema različitih slastica od brašna po receptima naših starih(zljevanjka, cicmara, štruklji sa sirom i sa tikvom, kruh iz krušne peći, kukuruzni kruh iz krušne peći na listu od zelja, domaći žganci sa lukom i mašćom te vrhnjem i mašćom, perica, buhtljini, gibanica s orasima i pekmezom od šljiva...)	listopad
Svi Sveti	- Taj dan se spekle sesvečaka tj. mladog pijevca i ujutro kad su se probudili uzeli su svoje jelo i išli na pašu sa svojim životinjama da li puranima, guskama, svinjama ili kravama. Djeca bi se družila dok su životinje jele i nakon obavljenog posla išli su popodne svojim kućama.	studeni
Martinje	- Martin guska. Gazdarica bi spekla gusku i onda su u kljeti i čekali sv. Martina i u jutro pri povratku kući rekli bi da im je sv. Martin ukral mošt pa su donijeli	studeni

	vino.	
Sveta Lucija	- Na taj dan se tri puta sijala pšenica: ujutro, poslijepodne i navečer i po rastu pšenice određivali su koja je najbolja za sjetvu i tu bi posijali na polju.	prosinac
Vremenski kalendar	- Od sv. Lucije do Božića je 12 dana i svaki dan se pisalo kakvo je vrijeme i na taj način su ljudi mogli planirati radove na zemlji za iduću godinu.	prosinac
Badnjak	- Na večer gazdarica speće štruklje i priprema večeru a domaćin unosi slamu i moli: Daj vam Bog purekov, picekov, teljekov, dece , kruha i vina i Božjeg mira. Na toj slami sjedi cijela družina i svi dobiju štrukelj i moraju biti mirni da kvočka hoće mirno sjediti na jajima da bi se izlegli mali piceki. Kad svi pojedu onda dobiju čašu vina i tko prvi se ustane za njega kažu da bude „fljeten“ cijele godine ili se bude uvijek prvi ustajal. Ta se slama stavi ispod stola i tamo stoji do Štefanja i onda se s tom slamom darivaju sljive i gorice da bolje rodiju. Nakon toga domaćin unosi žito(pšenica, kukuruz, orasi, jabuka, grah) u posudi i izgovara istu molitvu i posipa po podu . A ispod stolnjaka se stavljaju novci za darivanje i nakon toga se novci daju na dar u crkvi.	prosinac
Šiberjeve	-Na blagdan nevine dječice muškarci režu šibe na drvetu i onda ujutro ako te ujutro ulove na snu u krevetu onda te našibaju preko popluna a mlade cure kad bi išle na misu onda bi ih malo našibali da bi bile zdravije	prosinac
Tri kralja	- Ide se na večer u crkvu na	siječanj

	blagoslov vode i onda se nakon večernjice ide blagoslovit polje, vinograd, kuću i voćnjak.	
Maškare	- Mještani su se maskirali do neprepoznatljivosti i išli od kuće do kuće i sakupljali: vino, jaja, mesa, špeka i po završetku su se okupili u jednoj kući gdje ih je čekala muzika i onda bi se veselili.	veljača
Uskrs	- Na Veliki četvrtak je posljednja večera i ide se na misu, na Veliki petak je Isus umro i tada zvona na crkvi prestaju zvoniti do nedjelje ujutro, na Veliku subotu priprema se gibanica, kruh, bedriček, jajca i vina na svećenje i onda kad se to donese doma imaju večeru	travanj
Duhovi - Trojaki	- Pastiri idu na pašu sa kravama ili svinjama i onda ih kite sa fojem (zeleno granje) ispletu vijenac i onda im stave među rogove, a svinjama naprave vijenac od cvijeća i stave oko vrata .	svibanj

ŽUTA SKUPINA

ODGOJITELJICE: Andreja Skalički
Tamara Bogdanović

RAZDOBLJE: Tijekom pedagoške godine

Dijete će u svakodnevnim situacijama, spontano, usvajati značajke kulturne sredine kojoj pripada, učiti o baštini svojih predaka, o sebi, a istodobno i o različitim kulturama, o drugom i drugačijem kao nezamjenjivom izvoru duhovnog bogatstva čovječanstva.

S obzirom da je 2018. godina proglašena Europskom godinom kulturne baštine, odlučili

smo u našoj skupini kreirati sredinu koja će kod djeteta poticati formiranje pozitivnog stava prema naslijeđu. Interakcija s kulturnom baštinom pridonosit će očuvanju kulturnog identiteta i nacionalne pripadnosti. To će ujedno biti i siguran put očuvanja baštine koji treba početi od najmlađih. Oni će kroz igru i razne aktivnosti nesputano razvijati svoje sposobnosti izražavanja u komunikaciji s etno baštinom.

Planiramo graditi okruženje bogato poticajima i materijalima vezanim za kulturnu baštinu koji će djecu zainteresirati za nova istraživanja, stjecanje znanja i iskustava i to kroz:

- formiranje centra tradicijskih igračaka i igara (razne drvene igračke i sl.) u suradnji s roditeljima, te djedovima i bakama,
- formiranje dramsko-glazbenog centra (tradicijska glazbala, narodne nošnje, CD-i sa folklornom glazbom...),
- obogaćivanje centra kuhinje raznim tradicionalnim, "starinskim" posuđem i kućanskim pomagalicama (tanjuri, zdjele, sita, pregače i sl.).

Centre ćemo kroz godinu mijenjati i nadopunjavati ovisno o interesu djece.

VREMENIK AKTIVNOSTI

ŠTO	KAKO	KADA
Dan kruha i zahvalnosti za plodove zemlje	-pripravljane kruha i peciva, te nekih drugih tradicijskih jela u suradnji s bakama ili roditeljima u odgojnoj skupini; zajedničko blagovanje uz blagoslov svećenika	listopad
Jesen	-sakupljanje plodova jeseni i njihova prerada (izrada „pekmeza“ i ostale „zimnice“ u suradnji s bakama, izrada raznih igračaka od jesenskih plodova: kesteni, tikve, kukuruzne komušine...)	listopad-studeni
Sv.Lucija	- tradicijski običaji vezani uz navedene blagdane: sisanje pšenice	prosinac

Sv.Nikola	- tradicijsko darivanje za Sv. Nikolu	prosinac
Božić	- izrada tradicijskog nakita za bor, adventskog vijenca i kalendara, kićenje bora, te ostali tradicijski božićni običaji, radionica izrade tradicijskih kolača i ukrasa za bor za roditelje i djecu	prosinac
Maškare	-izrada tradicijskih maski, te običaji vezani uz maškare (ples, pjesma, odlazak u grad/posjet jednoj skupini drugog križevačkog vrtića/odlazak maskirne povorke u ulicu Vrtića – starački dom, susjedi)	veljača
Stare igre	-suradnja sa KUD-om Križevci uz sudjelovanje svih skupina Vrtića (međuskupinska suradnja), posjet Gradskom muzeju, posjet bivše vrtićanke Lane S., koja svira tamburu	ožujak
Uskrs	-tradicijiski običaji vezani uz blagdan (bojanje pisanica na tradicijski način lukom i voskom, tradicijske pjesme, radionica za djecu i roditelje)	travanj
Proljeće	-uređenje i sadnja vrta, uređenje eko – kućice u prirodi u etno stilu („mini – muzej“); zajednički izlet roditelja i djece svih skupina na OPG Rakić u Čabrajima ili u Etno-selo	svibanj

	Kumrovec	
--	----------	--

PLAN I PROGRAM ODGOJNO OBRAZOVNOG RADA U SKUPINAMA PO STAROSNOJ DOBI DJECE

RADIONICA: PROMATRANJE DJECE

Trajanje: studeni, tri puta tjedno od 10:15 do 11:15 sati.

Prostor: dvorana-radionica za psihomotoričke aktivnosti, soba dnevnog boravka-radionica za ručno oblikovanje, slikarska radionica, slobodna igra.

Promatranje djece usmjereno je na:

- odnos s odraslima
- odnos s vršnjacima
- odnos prema stvarima

Na temelju promatranja djece planiramo projekte.

PROGRAM RADA PO DOBNIM SKUPINAMA ZA DJECU U TREĆOJ GODINI ŽIVOTA

Razdoblje: siječanj - svibanj

Odgojiteljice: Andreja Skalički, Tamara Bogdanović

Cilj: Kroz projekt ćemo zadovoljavati iskazane interese i potrebe djece u radionici za promatranje. Djecu ćemo poticati da kroz maštu prevladaju strah od napuštanja, steknu povjerenje u vlastite sposobnosti, istražuju i prihvaćaju nove situacije te istodobno postaju svjesni svog identiteta.

Razvojne zadaće po iskustvenim područjima:

TIJELO I POKRET

- razvoj sposobnosti prepoznavanja dijelova tijela
- razvoj sposobnosti izvršavanja pokreta fine motorike (koordinacije očiju i ruku)
- razvoj sposobnosti oponašanja položaja i kretnji
- razvoj sposobnosti izvršavanja postavljenih zadataka

GOVOR I RIJEČ

- razvoj sposobnosti slušanja i razumijevanja sadržaja kratke priče
- razvoj sposobnosti komunikacije govorom
- razvoj sposobnosti izražavanja osjećaja i potreba riječima
- razvijanje sposobnosti prepričavanja priče

PROSTOR-RED –MJERA

- razvoj sposobnosti prepoznavanja osnovnih boja (crvena-zelena-žuta-bijela-crna)
- razvoj sposobnosti povezivanja boja s predmetima
- razvoj sposobnosti ciljanog kretanja prostorom
- razvoj sposobnosti razumijevanja pojmova:
  - prije-poslije,
  - unutra-vani,
  - visoko-nisko,
  - gore-dolje,
  - puno-malo.

STVARI- VRIJEME- PRIRODA

- razvoj sposobnosti istraživanja uporabom svih osjetila
- razvoj sposobnosti izvršavanja jednostavnih radnji rukama
- razvoj sposobnosti istraživanja i zapažanja osjetilima
- razvoj sposobnosti gradnje otpadnim materijalom

PORUKE- OBLICI -SREDSTVA

- razvoj sposobnosti uporabe raspoloživih izražajnih sredstava (voda, brašno, tempera na rukama, pjena)
- razvoj sposobnosti služenja različitim slikarskim tehnikama (kistom, spužvom, bojama na rukama)
- razvoj sposobnosti trodimenzionalnog oblikovanja različitih materijala
- razvoj sposobnosti identifikacije s pozitivnim junacima
- razvoj sposobnosti povezivanja mimičko-gestualnog s govornim jezikom

JA I DRUGI

- razvoj sposobnosti usvajanja temeljnih načela i zajedničkih normi ponašanja
- razvoj sposobnost privođenja kraju zadane radnje
- razvoj sposobnosti jačanja duha prijateljstva
- razvoj sposobnosti rada u grupi glede organiziranja igre
- razvoj sposobnosti prevladavanja strahova (napuštenost, samoća, mrak..)

Praćenje i vrednovanje:

- svakodnevno praćenje kroz aktivnosti i prikupljanje informacija dobivenih od djece,
- fotodokumentiranje aktivnosti i prikupljanje dječjih radova,
- izrada osobne knjige za svako dijete, od materijala prikupljenih tijekom godine.

Materijali i sredstva:

- materijali za psihomotoriku,
- senzomotorički materijali,
- materijal za likovne aktivnosti (tempere, vodene boje, razni kistovi, flomasteri, pastele, olovke u boji, tuš, plastelin),
- slikovnice, priče, pjesme vezane uz temu (priča "Zlatokosa i tri medvjeda"),
- prirodni materijali (razne sjemenke, plodovi, lišće i sl.),

- fotoaparati, CD player
- i didaktički obrasci.

PROGRAM RADA PO DOBNIM SKUPINAMA ZA DJECU U ČETVRTOJ GODINI ŽIVOTA

Razdoblje: siječanj – svibanj

Odgojiteljice: Sanja Katenec, Jelena Šaško

Cilj: U projektu ćemo nastojati zadovoljiti iskazane interese i potrebe djece tijekom radionica za promatranje. Staviti ćemo naglasak na što kvalitetniju komunikaciju i izgradnju odnosa temeljenih na toleranciji i empatiji te izražavanju pozitivnih emocija. Nastojat ćemo djeci pomoći kod prevladavanja strahova.

Kroz projekt planiramo ostvariti slijedeće **zadake:**

TIJELO I POKRET

- Razvoj sposobnosti usklađivanja očiju i ruku
- Razvoj psihomotoričkih sposobnosti (ravnoteža, koordinacija, brzina)
- Razvoj senzoričkih vještina i preciznosti u baratanju predmetima
- Razvoj sposobnosti stvaranja pokreta (ritam, ples)

GOVOR I RIJEČ

- Razvoj vještine slušanja, razgovaranja i razumijevanja govora (uočavanje i razlikovanje zvukova, glasova, glasnoća, visina, ritam) i sposobnosti doživljavanja i razumijevanja literalnih, glazbenih i likovnih djela
- Sposobnost upotrebe govornog jezika u izražavanju doživljenog stanja i osobnih osjećaja
- Razvoj jezika (bogaćenje rječnika, razumijevanje i korištenje novih riječi)

PROSTOR, RED, MJERA

- Stjecanje iskustva kretanjem (pokret u prostoru, kretanje, snalaženje)
- Razvoj prostorne percepcije (orijentacija: gore, dolje, između, unutra, vani ...)
- Sposobnost klasificiranja predmeta prema teksturi, obliku i boji
- Sposobnost raspoznavanja količine i veličine

PORUKE , OBLICI, SREDSTVA

- Razvoj likovnog senzibiliteta za različita sredstva i materijale
- Sposobnost identifikacije s likovima u priči
- Sposobnost prepoznavanja gestualnih poruka

STVARI, VRIJEME, PRIRODA

- Stjecanje iskustva i spoznaja o predmetnoj, prirodnoj i društvenoj sredini
- Stjecanje iskustva istraživanjem odnosa i veza među predmetima i pojavama
- Razvoj sposobnosti razumijevanja vremenskog slijeda događaja
- Sposobnost zadovoljavanja istraživačkih i stvaralačkih potreba

JA I DRUGI

- Razvoj sposobnosti prepoznavanja i izražavanja emocija (sreća, tuga, ljutnja, strah) i osjećaja (ljubav, zajedništvo, prijateljstvo, mir)
- Razvoj sposobnosti uočavanja i prihvaćanja (poštivanja) različitosti
- Razvoj sposobnosti suživota s drugima u pomaganju, povjerenju i suradnji
- Sposobnost poštivanja društveno prihvatljivog ponašanja u igri i aktivnostima

Materijali i sredstva:

- Materijali za psihomotoriku
- Tempera, vodene boje, kistovi raznih veličina
- Kolaž , škare, ljepilo
- Flomasteri, paste, olovke u boji
- Slikovnice, priče, igre s pjevanjem i pjesme
- Neoblikovani materijal
- Prirodni materijali, plodovi, sjemenke
- Cd player
- Foto aparat, video kamera
- Didaktički materijali

Provjere i vrednovanje:

Svakodnevno praćenje kroz aktivnosti i prikupljanje informacija dobivenih od djece, Fotodokumentiranje aktivnosti i prikupljanje dječjih radova, Izrada osobne knjige za svako dijete od materijala prikupljenih tijekom godine.

PROGRAM RADA PO DOBNIM SKUPINAMA ZA DJECU U PETOJ GODINI ŽIVOTA

Razdoblje: siječanj-svibanj

Odgojiteljice: Dragana Pavić i Ružica Bjeličić

Program će biti realiziran nakon radionica za promatranje interesa i potreba djece te će se nadovezati na prošlu godinu.

Cilj: Razvoj cjelovite osobnosti djeteta s naglaskom na senzomotorički razvoj i senzornu integraciju te suradničko ponašanje među djecom.

Razvojne zadaće po iskustvenim područjima:

TIJELO I POKRET

- Dati prostor djetetovoj potrebi za kretanjem kroz slobodno stvaralačko izražavanje pokretom u igrama mimike i plesa
- Utjecati na vezu emocija – pokret
- Utjecati na razvoj fine motorike, te okulomotorne koordinacije
- Znati organizirati pokrete vlastitog tijela prema prostoru u kojem se nalazimo
- Razvoj sposobnosti komunikacije pokretom i oponašanja pokretom
- Sposobnost pronalaženja najučinkovitije motoričke vještine u postizanju cilja
- Razvoj sposobnosti usklađivanja očiju i ruku
- Razvoj psihomotoričkih sposobnosti (ravnoteža, koordinacija, brzina)
- Razvoj senzoričkih vještina i preciznosti

GOVOR I RIJEČ

- Razvijati umijeće slušanja drugoga kao preduvjeta dobre komunikacije
- Govorenjem pred skupinom utjecati na razvoj dječjeg samopouzdanja
- Usvajanje kulturnih obrazaca bontona (molim, hvala, izvoli, oprost)
- Poticanje govornog izražavanja punim rečenicama kao i govornog izražavanja o svojem stanju i emocijama te uživljanje u emocije drugih
- Razvoj sposobnosti izvlačenja novih izraza i značenja iz iskustva

PROSTOR, RED I MJERA

- Razvoj sposobnosti razrade plana aktivnosti

- Razvoj sposobnosti razvrstavanja materijala
- Utjecati na dječju pažnju i mogućnost da slijedi upute te razumije i poštuje pravila igre
- Praktičnim vježbama i u igri utjecati na razvoj klasifikacije, serijacije i konzervacije kod djece
- Razvijati sposobnost brojenja, te sposobnost uočavanja manjeg ili većeg među sličnim, a različitim skupovima

STVARI, VRIJEME I PRIRODA

- Utjecati na sposobnost shvaćanja vremenskog slijeda
- Uočavanje uzročno-posljedičnih veza u prirodi kao i što iza čega slijedi po događanjima vezanim uz godinu
- Razvoj sposobnosti iznalazjenja različitih načina upotrebe materijala

PORUKE, OBLICI I SREDSTVA

- Razvoj likovnog senzibiliteta za različita sredstva i materijale kroz različite likovne tehnike kao i sposobnost pravilne upotrebe istih
- Povezati glazbeno i likovno, omogućiti djeci da doživljaj glazbe interpretiraju likovnim sredstvima
- Razvijanje senzibiliteta za različite načine prenošenja neke poruke (mediji)
- Razvoj glumačkih sposobnosti te komunikacijskih vještina u igri uloga
- Razvoj sposobnosti eksperimentiranja s izražajnošću različitih materijala
- Razvoj sposobnosti usvajanja izražajnih mogućnosti boje , zvuka, mirisa
- Razvoj sposobnosti prerade i organizacije osjetne percepcije
- Povećati učestalost i trajanje reakcije prilagodbe na senzorne podražaje

JA I DRUGI

- Razvoj sposobnosti podjele osobnih interesa s grupom, razvoj pripadnosti grupi
- Razvoj koncentracije i pažnje
- Sposobnost poštivanja reda u razgovoru i aktivnostima, spremnost da se odgodi vlastita potreba za nešto reći kao i želja da se sasluša prijatelja prije sebe.
- Prevladavanje egocentričnosti mišljenja – razvoj empatije i sposobnosti osjetiti kako se osjeća onaj drugi
- Umijeće ljubavi i kultura davanja – spremnost odreći se nečeg radi drugoga.

Praćenje i vrednovanje:

- svakodnevni zapisi o aktivnostima i ponašanju djece, fotodokumentacija i osobne knjige

ODGOJNO OBRAZOVNI RAD ZA DJECU PRIJE POLASKA U ŠKOLU, PROGRAM PREDŠKOLE

Razdoblje: listopad 2017. - lipanj 2018.

Odgovornost: Vesna Žuti i Slađana Milak

UVOD

Polazak u školu velika je prekretnica za dijete i njegovu obitelj. Novo školsko okruženje sasvim je drugačija sredina od one na koju je dijete naviklo u obitelji, a dijelom i od one u vrtiću. Polaskom u školu dijete se prvi puta susreće s jasnim zahtjevima o tome što mora naučiti i postići. Od prvih dana od djeteta se očekuje niz uspješnih prilagodbi na: nove odrasle osobe i vršnjake, novi ritam i organizaciju života, nova pravila i ponašanje u skladu sa sustavom vrijednosti u novoj sredini, na veću odgovornost u raznim područjima i veću samostalnost i nezavisnost.

U godini pripreme djeteta za školu javlja se zabrinutost roditelja kako će se njihovo dijete snaći u novoj sredini, pred zahtjevima škole, može li i hoće li biti uspješno.

Pripremanje djeteta za školu počinje od najranije dobi, ali se o njoj najviše govori u mjesecima pred polazak u školu. Spremnost djeteta se očituje u izgradnji njegove osobnosti i odgovornosti, razvoju vrijednosti i kompetencija te usavršavanju vještina nužnih za dobar početak osnovnog školovanja.

„ Program predškole je obvezni program odgojno – obrazovnog rada s djecom u godini dana prije polaska u osnovnu školu i dio je sustava odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj.“ Obavezan je za „svu djecu u godini dana prije polaska u osnovnu školu, kako za svu djecu koja su polaznici dječjeg vrtića, tako i za djecu te dobi koji nisu polaznici dječjeg vrtića.“ (Pravilnik o sadržaju i trajanju programa predškole, NN 107/2014., članak 1, stavci 1 i 2)

U skladu s Pravilnikom o sadržaju i trajanju predškole, započet ćemo s provođenjem **01. listopada 2016. godine u trajanju od 250 sati**. Izradit ćemo odgovarajući program koji će ciljevima i zadacima upotpuniti redovni program koji se u Vrtiću provodi, a u novim aktivnostima omogućiti djeci stjecanje temeljitijih vještina, navika i spoznaja koje će im

olakšati uključivanje u školu te uspješno usvajanje novih znanja i vještina.

Prema Pravilniku (NN 107/2014., članak 2, stavak 4) **kompetencije** koje dijete u godini prije polaska u osnovnu školu treba steći i/ili unaprijediti odnose se na: komunikaciju na materinskom jeziku, elementarnu komunikaciju na stranim jezicima, matematičke kompetencije i osnovne kompetencije u prirodoslovlju, digitalne kompetencije, početna znanja iz područja informacijsko –komunikacijske tehnologije, učiti kako učiti, socijalne i građanske kompetencije, inicijativnost i poduzetništvo, kulturnu svijest i izražavanje te motoričke kompetencije primjerene dobi. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje posebno ističe razvoj nabrojanih kompetencija koje u ranoj dobi predstavljaju okosnicu razvoja svih ostalih (osobito razvoja samopoštovanja, samopouzdanja i pozitivne slike djeteta o sebi).

Cilj programa predškole:

- svakom djetetu tijekom godine dana prije polaska u osnovnu školu omogućiti optimalne uvjete za potpun i skladan razvoj njegove osobnosti, razvijanje i unaprjeđivanje kompetencija, zadovoljavanje interesa, stjecanje spoznaja i komunikacijskih vještina koje će mu pomoći u prilagodbi na nove uvjete života i razvoja u školskom okruženju.

Zadaci programa predškole:

- razvijanje i unapređivanje tjelesnih, emocionalnih, socijalnih i spoznajnih potencijala djeteta te poticanje komunikacijskih vještina i stjecanje kompetencija potrebnih za nove oblike učenja,
- unaprjeđivanje komunikacije na materinjem jeziku, te poticanje dječjeg interesa za elementarnu komunikaciju na stranim jezicima,
- razvijanje predčitalačkih vještina, sposobnost verbalnog izražavanja te korištenje drugih oblika neverbalnog izražavanja (glazbeni, likovni, ples, mimika), poticanje i osvještavanje glasovne strukture riječi te razvijanje slušne osjetljivosti,
- razvoj predmatematičkih sposobnosti te spoznaja o osnovama elementarne matematike, o zakonitostima u prirodnom okruženju i odnosima u društvu,
- razvoj okulomotorne koordinacije i fine motorike provođenjem grafomotoričkih vježbi i ostalih predvježbi za pisanje,
- razvoj kreativnog mišljenja i kreativnog rješavanja problema,
- kognitivni razvoj i kooperativno učenje te razvoj misaonih procesa kroz projekte.

Ustrojstvo programa:

Program predškole ostvarivat ćemo u prostorima Vrčića, a konkretizirat će se pojačanim poticajima i aktivnostima tijekom redovnog programa. Program će trajati od 01. listopada 2016. do 31. svibnja 2017. i odvijat će se u trajanju od 250 sati godišnje tijekom 30 tjedana. Organizacijski oblik programa bit će fleksibilan s obzirom na planirane zadatke i aktivnosti, što znači da će se tijekom dana moći po potrebi organizirati i u dva dijela (prije podne i poslijepodne) u kraćem vremenskom trajanju, a u pojedinim situacijama (posjeti, kazališne predstave, izleti...) i duže od predviđenog dnevnog trajanja. Fleksibilnost će biti nužna s obzirom na zahtjeve programa, ali uz obvezno uvažavanje dječjih psihofizičkih mogućnosti. Tijekom pedagoške godine program će provoditi odgojiteljice koje rade s djecom u godini prije polaska u osnovnu školu. Posebnu pažnju posvećujemo organizaciji prostornog konteksta s obzirom da je iskustveno učenje (učenje kroz vlastitu aktivnost) dominantan oblik učenja. Prostor će biti strukturiran na način da „poziva“ na igru i učenje, te omogućava igru i rad u malim skupinama, ali i da ima dovoljno mjesta za okupljanje cijele grupe. Igračke i sredstva grupirat ćemo prema svrsi i vrstama aktivnosti.

MATERIJALNI UVJETI

Program predškole provodit ćemo u prostoru sobe dnevnog boravka primjereno opremljenog za rad s djecom u godini prije polaska u osnovnu školu. Uz ovaj prostor koristit ćemo i ostale prostore Vrčića (hodnik, dvoranu, igralište...)

PREDVIĐENI MATERIJALI ZA AKTIVNOSTI I POTICANJE RAZVOJA

- predčitačke i matematičke vještine: radni listići, crtančice, enciklopedije, slikovnice, fotomaterijali...
- grafomotorika: radni listići, crtančice, bojanke...
- manipulativno – istraživačke aktivnosti: magneti, vaga, sat, mjerni instrumenti, termometar...
- igre građenja i konstruiranja: lego sistemi, prirodni materijali...
- glazbeno izražavanje i stvaralaštvo: udaraljke, šuškalice, zvečke, cd player, cd-i
- psihomotorni i tjelesni razvoj: spužvasti elementi, čunjevi, uža, klupa, lopte, štapovi, strunjače...
- likovno izražavanje: tempere, vodene boje, tuš, pastele, glina, ljepilo, škarice, papiri raznih veličina i struktura, razni pedagoški neoblikovani materijali...

Početno učenje stranog jezika (engleski i talijanski) koje se provodi u Vrčiću organizirano je u obliku igraonice 2x tjedno.

RAZVOJNE ZADAĆE temelj su orijentacijskog plana za rad s djecom, planiraju se na temelju poznavanja:

- osobina i psiholoških uvjeta razvoja djeteta predškolske dobi,
- aktualnih potreba djece u skupini,
- Programskog usmjerenja odgoja i obrazovanja predškolske djece i
- vlastitih znanja i sklonosti odgojitelja.

Ostvaruju se uz pomoć planiranih i osmišljenih:

- organizacijskih i materijalnih uvjeta,
- suradnje s roditeljima i drugim čimbenicima,
- aktivnosti, sklopova aktivnosti i poticaja.

Zadatak je odgojitelja da pripremi pozitivno ozračje u sobi dnevnog boravka i vlastitu radost prenese na dijete i na taj način učenje učini uzbudljivim i važnim. Važno je da usmjerava dječju aktivnost i tako potiče daljnje razmišljanje i učenje. Odgojitelj je pomagač u igri, učenju i razvoju djeteta.

Razvoj djece ćemo pratiti kroz radove djece i foto i video zapise kako bi i roditelji imali uvid u odgojno – obrazovni rad i napredak njihovog djeteta.

Dijete će u programu predškole imati mogućnost obogatiti i strukturirati iskustvo o sebi i svijetu, učiti načine rješavanja vlastitih i zajedničkih problema kroz:

- životno- praktične i radne aktivnosti,
- raznovrsne igre,
- društvene i društveno-zabavne aktivnosti,
- umjetničke aktivnosti,
- aktivnosti raznovrsnog izražavanja i stvaranja,
- istraživačko spoznajne aktivnosti,
- tjelesne i psihomotorne aktivnosti.

Individualiziranim pristupom usklađivat će se razvojne zadaće s potrebama, interesima i mogućnostima djece.

Razvojne zadaće za djecu u godini pred školu

TJELESNI I PSIHOMOTORNI RAZVOJ

- poticanjem osnovnih potreba razvijati cjelokupnu muskulaturu djeteta
- razvijanje sposobnosti taktilnog osjeta i orijentacije u prostoru i vremenu u odnosu na
- vlastito tijelo

- razvijanje sposobnosti ravnoteže
- rad na razvoju tjelesne izdržljivosti
- razvijanje samostalnosti u aktivnostima koje djetetu omogućavaju očuvanje kvalitete života i zdravlja
- razvoj samostalnosti u komunikaciji s poznatim i nepoznatim osobama
- ovladavanje vještinama održavanja osobne higijene
- usvajanje kulture blagovanja jela
- spoznaja potrebe prihvaćanja zdrave prehrane

SOCIOEMOCIONALNI RAZVOJ I RAZVOJ LIČNOSTI

- njegovanje i razvijanje pozitivne slike o sebi
- razumijevanje vlastitih osjećaja i poštivanje osjećaja drugih članova grupe
- razvijanje empatije prema ljudima oko sebe, pogotovo prema drugoj djeci
- razvijanje altruističnog ponašanja
- razvijanje suradničkih odnosa, međusobnog poštovanja i pomaganja drugima (mlađima, vršnjacima, starijima)
- razvijanje sposobnosti realnog procjenjivanja vlastitih mogućnosti i podnošenja neuspjeha
- razumijevanje, uvažavanje i usvajanje poželjnih ponašanja
- u međusobnim sukobima poticati primjenu određene vrste društveno prihvatljivih ponašanja (strpljivost, čekanje na red, sputavanje ljubomore...)
- razvoj svijesti o potrebi očuvanja okoliša
- učenje dobrim socijalnim odnosima (zahvalnost, opraštanje, altruizam, optimizam...)
- razvijanje pozitivnih odnosa prema radu (radne navike)
- poticanje učenja nenasilnih rješavanja konflikata i sukoba
- razvijanje kompetentnosti, odgovornosti i samokontrole

SPOZNAJNI RAZVOJ

- razvijanje sposobnosti i spremnosti na učenje
- odgoj za održivi razvoj
- poticanje samostalnosti prema načelu "pomogni mi da to učinim sam"

- razvijanje sposobnosti opažajno praktičkog vanjskog svijeta (veličine, udaljenosti, oblici, boje, mirisi, zvukovi...)
- razvijanje sposobnosti vremenske i prostorne orijentacije
- razvijanje sposobnosti klasifikacije na osnovu bitnog ili nekog drugog svojstva
- razvijanje sposobnosti rješavanja problema
- razvijanje spoznaje o opasnostima na putu od kuće do Vrtića i u šetnji
- poticanje potrebe djeteta za najrazličitijim oblicima izražavanja
- razvijanje i korištenje pojmova lijevo-desno
- poticanje i razvijanje prometne kulture
- razvijanje sposobnosti složenih misaonih operacija (klasifikacija, zaključivanje, uzročno-posljedične veze i odnosi)

GOVOR, KOMUNIKACIJA, IZRAŽAVANJE I STVARALAŠTVO

- poticanje različitih oblika komuniciranja, stvaranja i izražavanja
- poticanje uporabe govora, neverbalnih oblika komunikacije, te monološkog govora (opisivanje, prepričavanje, pričanje)
- razvijanje slušne pažnje i aktivnog slušanja
- poticanje korištenja novih riječi te prošlog i budućeg vremena
- razvijanje glasovne (fonološke) svjesnosti
- razvijanje pravilnog izgovora glasova i rečenica
- razvijanje vještine pamćenja
- razvijanje razumijevanja doživljaja književnih, scenskih, likovnih i glazbenih djela
- poticanje trodimenzionalnog likovnog izražavanja raznim likovnim tehnikama
- razvijanje sposobnosti dramatizacije i pantomime
- razvijanje pozitivnog odnosa prema knjizi usvajanjem novih priča i pjesmica
- poticanje stvaralačkog glazbenog izražavanja te njegovanje i razvijanje glasa

Oblici rada:

- zajednički rad u skupini
- rad u manjim skupinama
- rad u parovima
- individualni rad

Metode rada:

- istraživanje i otkrivanje

- promatranje
- verbalno komuniciranje
- demonstracije, pokazivanje
- poticanje i poučavanje
- manipulativne metode

Materijali i igračke bit će dostupne djeci kako bi se poštovalo načelo slobodnog izbora.

VREDNOVANJE PROGRAMA

Vrednovanje i dokumentiranje realizacije programa vršit će odgojitelji koje provode program, stručni suradnici i ravnatelj svakodnevnim promatranjem djece u igri i interakciji s drugima, u različitim aktivnostima, preko izrade osobnih i zajedničkih knjiga i panoa, rješavanjem radnih listova, te ispunjavanjem obrazaca za procjenu ponašanja i razvoja djece predškolske dobi.

- Prikupljanje podataka također će se vršiti:
  - video i foto zapisima,
  - prikupljanjem izjava djece i dječjim izričajima,
  - dječjim uradcima nastalim u različitim aktivnostima,
  - izradom plakata,
  - opservacijom postignuća djece.

KRAĆI PROGRAMI

PLAN I PROGRAM ENGLLESKE IGRAONICE ZA 2017./2018. GODINU

Engleska igraonica s radom započinje 01.10.2017. godine, dva puta tjedno (ponedjeljkom i četvrtkom) poslijepodne u trajanju od 45 min., te će u njen rad biti uključena djeca u dobi od 5-6 godina.

CILJ je poticati: učenje engleskog jezika kao stranog jezika, ljubav za engleski jezik i njegovu aktivnu primjenu u svakodnevnim igrama i aktivnostima, te upoznavanje elemenata kulture engleskog govornog područja.

Planirane ZADACÉ su:

- razvijati interes i pozitivnu motivaciju (ljubav) za početno učenje engleskog jezika,
- poticati dijete na slušanje, razumijevanje i komuniciranje na engleskom jeziku u spontanim i planiranim aktivnostima,
- poticati razvoj osjetljivosti djeteta za ritam, intonaciju i izgovor engleskog jezika kao osnovnih jezičnih elemenata,
- poticati dijete na različite oblike kreativnog izražavanja i stvaranja,
- razvijati osjećaj sigurnosti i samopouzdanja u spontanom izražavanju na engleskom jeziku,
- utjecati na smanjenje straha od komunikacije i društvene procjene radeći na socijalizaciji s vršnjacima,
- razvijati interes djeteta za druge ljude i zemlje postupnim uvođenjem u svijet strane kulture.

Program će se ostvarivati na hrvatskom jeziku s postupnim rastom udjela stranog jezika kroz odgojno-obrazovne poticaje i aktivnosti. Komunikaciju na stranom jeziku ćemo ostvarivati spontano i opušteno uporabom stranog jezika u prirodnim, životnim situacijama, te kroz organizirane aktivnosti u manjim skupinama.

Djeca će igrajući se u opuštenoj atmosferi imati priliku postupno usvajati vokabular i jezične strukture koje će primjenjivati u svakodnevnim situacijama, kao npr.:

- Pozdravljanje (Hello! Goodbye! Goodmorning! Seeyoutomorrow! Have a nice weekend!),
- Predstavljanje (Mynameis... What s yourname? Howold are you? I m five.),
- Imenovanje u svojoj okolini (Thisismyteacher. Thatismyfriend. Those are myslippers. Those are yourboots.),
- Imenovanje dijelova tijela (Thisis a nose. Thisisane ar. These are eyes.),
- Imenovanje odjeće (Thisisdress, T-shirt, coat... There are trouser, jeans, boots...),
- Opisivanje vremena (It s sunny. It s raining. It s cloudy, hot, cold, foggy..).

Jezične i gramatičke strukture djeca će moći usvajati kroz razne pjesmice, brojalice, priče, slikovnice i raznovrsne igre i dramatizacije.

Program će obuhvaćati sljedeće **tematske cjeline**:

1. Allabout me,
2. Me andmyfamily,
3. Myhome,
4. Me andmyfriends, toysandplay time,
5. Concepts (Colours, numbers, shapes, sizeandquantity,
Time relatedterms),
6. Theworldaroudus (Food, Animals, Plants, Weather),
7. Traffic,
8. Busypeople,
9. Activities for specialocasions.

Tematske cjeline neće biti strogo strukturirane. Njihova primjena slijedit će i prirodni tijek razvoja, odgoja i učenja djeteta predškolske dobi u konkretnom prirodnom okruženju.

Željeni obrazovni ishodi nakon što djeca prođu program su sljedeći:

RAZUMIJEVANJE:

SLUŠANJE – dijete će razumjeti poznate riječi i osnovne fraze koje se odnose na njega, njegovu obitelj i neposrednu konkretnu okolinu ako sugovornik govori polako i razgovijetno.

ČITANJE – dijete će moći prepoznati imena i riječi na plakatima i slikama koje vidi u javnosti.

GOVOR:

GOVORNA INTERAKCIJA – dijete će moći voditi jednostavnu konverzaciju, postavljati i odgovarati na jednostavna pitanja o dobro poznatim

temama ili da bi zadovoljilo svoje potrebe

GOVORNA PRODUKCIJA – dijete će moći koristiti jednostavne fraze i rečenice da bi opisalo gdje živi i s kim

PISANJE:

PISANJE – ako pokaže interes za pisanje, moći će napisati kako se zove, gdje živi, napisati kratku poruku

MATERIJALNI UVJETI

1. DIDAKTIKA – didaktičke igračke i materijali (razne didaktičke igre, slagalice, memory, lottopuzzle, domino...)
2. KNJIGE ZA DJECU, FLASH CARDS, DVD-i, CD-i
3. POSTERI

PRAĆENJE I VREDNOVANJE

Kontinuirano praćenje i promatranje svakog djeteta ponaosob preduvjet je individualizacije procesa. Koristit ćemo i različite strategije kao što su foto i video zapisi, razvojne liste, anegdotske bilješke, „check liste“, različite dječje uratke i sl. Sve će se to ugraditi u tzv. MAPU DJETETA, (PORTFOLIO), koju ćemo voditi za svako dijete ponaosob.

PROGRAM RADA IGRAONICE ZA POTENCIJALNO INTELEKTUALNO DAROVITU DJECU PREDŠKOLSKE DOBI U KONTEKSTU AGAZZI VRTIĆA

CILJ ovog programa (koji slijedi načela individualizacije i diferencijacije) je omogućiti nadarenom ili potencijalno nadarenom djetetu maksimalan razvoj svih njegovih potencijala u svijetu antropološkog pristupa koji stavlja u središte osobu kao ljudsko biće sposobno da stvara odnose iznad i unutar svake raznolikosti s naglaskom na cjelovit rast, razvoj i odgoj djeteta.

RAZVOJNE I ODGOJNE ZADAĆE

Konkretno razvojne i odgojne zadaće bit će operacionalizirane tako da potiču cjelokupni razvoj djeteta – „djeteta kao životne klice koja teži razvoju“, odnosno da uvažavaju individualne mogućnosti, potrebe i prava svakog djeteta ponaosob uključenog u program

- razvijati pozitivnu sliku o sebi i samopouzdanje
- stvarati uvjete za djetetov doživljaj osobne vrijednosti, omogućiti mu iskušavanje i upoznavanje svojih sposobnosti i mogućnosti, te poticati ustrajnost u onome čime se bavi unatoč mogućim preprekama
- podržavati izgrađivanje osobnog identiteta djeteta, razvijati individualnost, ali i društvenost i osjećaja pripadnosti grupi, Vrtiću i zajednici
- njegovati prijateljstva, zajedništvo i pomaganje među djecom kao dobrih temelja za životnu poziciju "Ja sam OK - ti si OK" (Giuseppe Milan, Pedagogija zajedništva i Agazzi metoda, Zagreb, 2012. str.123.)
- podržavati socijalne interakcije među djecom i razvijati toleranciju i međusobno uvažavanje
- razvijati djetetovu socijalnu kompetenciju, odnosno sposobnosti, znanja i vještine koje doprinose uspostavljanju i održavanju harmoničnih odnosa s vršnjacima i odraslima

- poticati razvoj prosocijalnih ponašanja: empatije, suradnje, dijeljenja, iskazivanje brige o drugima
- zadovoljavanjem djetetove potrebe za igrom stvarati osnovnu pretpostavku za razvijanje stvaralačkih sposobnosti (kreativnosti i izražajnosti) u svim razvojnim područjima
- razvijati djetetove komunikacijske sposobnosti i vještine
- poticati osnovne i više razine misaonih procesa djeteta / djece kroz podržavanje i poticanje istraživačkog pristupa (opće intelektualne sposobnosti i specifične sposobnosti)
- omogućiti djeci slobodu i ohrabrivati ih u samostalnom mišljenju i postupcima
- omogućiti na primjeren način odlično svladavanje osnovnih znanja i vještina svakog djeteta ponaosob / u skladu s razvojnim i individualnim osobnostima
- osiguravanje osnovnog osjećaja sigurnosti i povjerenja u okolini kako u kontekstu matične odgojne skupine tako i u kontekstu igraonice
- razvijanje samoutjecajnosti (pripremanje za samostalno donošenje odluka i samostalne izbore)

PRAĆENJE I VREDNOVANJE

Za kontinuirano praćenje i promatranje svakog djeteta koristit će se razne didaktičke igre, slagalice, memory, lottopuzzle, domino, razvojne liste, dječje uratke i dr.

5. NAČIN VREDNOVANJA – unutarnja procjena kvalitete

Kvaliteta odgojno obrazovne prakse Vrtića bit će nam imperativ. Ona će biti vidljiva u svim segmentima rada i djelovanja kao što je: ozračje, okruženje, vođenje, odnosi, komunikacija, načela, vrijednosti, ciljevi i kompetencije. Znamo da ona nije statička kategorija, neprestano će se mijenjati, rasti ili nestajati. Na njenom povećanju neprekidno ćemo raditi. Za njen rast bit će odgovorni svi čimbenici odgojno obrazovnog procesa kako djeca tako i odrasli.

Unutarnja procjena kvalitete vršit će se prema kriterijima, odnosno indikatorima koji su sastavni dio Priručnika za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja, a Vrtić će izraditi i vlastite kriterije koji odgovaraju našem kurikulumu. Unutarnju procjenu vršit će svi čimbenici odgojno obrazovnog procesa koji će se osposobljavati da tu zadaću što bolje obave.

Vrtići podliježu i vanjskom vrednovanju, a kriteriji su unaprijed dogovoreni. Ovo vrednovanje obuhvaća ukupnost rada Vrtića kao i njegove pojedine segmente.

Čimbenici procjene kvalitete:

Čimbenici vrednovanja kurikuluma u Vrtiću bit će: odgojitelji i drugi stručni djelatnici, djeca i roditelji.

Čimbenici vrednovanja kurikuluma izvan Vrtića bit će: reflektivni prijatelji iz drugih vrtića te nadležne institucije, odjel za obrazovanje u Gradu, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Agencija za odgoj i obrazovanje i Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja.

Načini vrednovanja u projektima: „Zajednica koja odgaja, obrazuje i uključuje“, „Radosno privikavanje djece u Vrtiću“ i projektu „Živi mir“ kao i u programima: predškole, engleske igraonice i igraonice za potencijalno intelektualno darovitu djecu, prikazani su u samom predstavljanju navedenih projekta i programa. Ovdje ćemo predstaviti vrednovanje

dijela programa koji se odnosi na akcijsko istraživanje odgojitelja, stručnih suradnika i ravnateljice pod nazivom: „ **Stvaranje razvojno primjerenog kurikuluma u interakciji djece s kulturnom baštinom križevačkih i drugih krajeva naše zemlje, Europe i svijeta**“. Navedeno istraživanje bit će deskriptivno i akcijsko što znači da ćemo istovremeno otkrivati probleme i mijenjati praksu. Izravno ćemo promatrati praksu, bilježiti, prikupljati video i foto zapise aktivnosti djece i odgojitelja i na osnovu toga provoditi daljnje rasprave i unositi promjene. Predmet našeg interesa bit će interakcija djece s okruženjima obogaćenim različitim poticajima i materijalima iz domene kulturnih baština raznih krajeva i dolaženje do odgovora kako takvo okruženje doprinosi kreativnom izražavanju djeteta različitim sredstvima izražavanja. Izradit ćemo instrument za procjenu postignuća djece u kontekstu individualnog razvojnog statusa koji se odnosi **na usvajanje vrijednosti identiteta i kreativnosti te kompetencije kulturne svijesti i izražavanja**.

Za **usvajanje vrijednosti identiteta** (osobnog i nacionalnog) kroz dječje akcije i interakcije, uz pomoć protokola, procjenjivat ćemo koliko je dijete razvilo: dosljednost, samopoštovanje, pozitivnu sliku o sebi, sigurnost u susretu s drugima, pozitivan odnos prema svojoj kulturi, duhovnoj baštini i jeziku.

Protokol za procjenu **usvajanja vrijednosti kreativnosti** sadržavat će parametre: razvijenost kreativnog mišljenja, rješavanje problema na originalan način, razvijenost divergentnog mišljenja, logičkog zaključivanja, maštovitost, interes za simboličke izričaje putem likovnih, grafičkih, kinestetičkih, verbalnih, gestikulacijskih i drugih ekspresivnih modaliteta.

Procjena razvoja kompetencije kulturne svijesti i izražavanja obuhvatit će: interes djece za stvaralačko izražavanje ideja, iskustava i emocija, učestalost izbora pojedinih umjetničkih područja: glazbe, plesa, kazališta, književne i vizualne umjetnosti, razumijevanje kulturne i jezične raznolikosti naših krajeva, Europe i svijeta.

Na putu interakcije s kulturnom baštinom važno će nam biti praćenje koliko su odgojitelji i drugi sudionici odgojno-obrazovnog procesa poticali djecu, njihovu znatiželju, kreativnost i razvoj općenito, a da nisu nametali svoja mišljenja i stavove te dali važnost dječjem mišljenju.

Procjenjivat ćemo koliko su vrtićki prostori edukacijski, mjesta za igru i učenje djece, da li potiču aktivnosti u svim razvojnim područjima: tjelesnom, socijalnom, emocionalnom i intelektualnom? Da li su materijali dostupni djetetu i angažiraju sva njegova osjetila i sposobnosti? Koliko ponuđeni materijali izlaze u susret individualnim potrebama,

različitostima, razvojnom stupnju, stilu učenja i interesima djeteta. Mogu li djeca aktivno manipulirati s materijalima i istraživati? U analitičkom promatranju utvrdit ćemo kuda su spoznaje, doživljaji i iskustva u interakciji s baštinom najviše odvodili djecu, da li u verbalne, likovne, glazbene ili neke druge izričaje? Razgovarat ćemo o dječjim uradcima. Moći ćemo utvrditi koliko su djeca upoznala kulturu, vrijednosti i bogatstvo kraja u kojem žive i svih ostalih krajeva zemlje i svijeta. Znaju li povezivati prošlost i sadašnjost? Jesu li zauzeli pozitivan odnos prema baštini, tradiciji i tradicijskom načinu življenja? Iskazuju li interes i radoznalost za prošlost, za otkrivanje i istraživanje novih kultura?

Unutar akcijskog istraživanja odvijat će se različiti dinamički procesi učenja i istraživanja djece, njihove refleksije u različitim oblicima izražavanja, a sve to upućivat će nas na posvećenost dokumentiranju i vrednovanju.